

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Maja Meglič

Politično-ekonomski odnosi med Ljudsko republiko Kitajsko in afriškimi državami

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE

Maja Meglič

Mentor:izr. prof. dr. Mitja Saje
Mentorica:izr. prof. dr. Maja Bučar

Politično-ekonomski odnosi med Ljudsko republiko Kitajsko in afriškimi državami

Diplomsko delo

Ljubljana, 2009

Diplomsko delo z naslovom
Politično-ekonomski odnosi med
Ljudsko republiko Kitajsko in afriškimi državami,
je izdelano s soglasjem obeh fakultet in urejeno
po pravilniku matične fakultete.

Zahvaljujem se mentorju, izr. prof. dr. Mitji Sajetu ter mentorici, izr. prof. dr. Maji Bučar za nasvete in strokovno pomoč pri oblikovanju in ustvarjanju diplomskega dela.

Zahvala velja tudi lektorici za strokovni pregled tega dela.

Posebna zahvala velja tudi pokojnemu nekdanjemu diplomatu v Ljudski republiki Kitajski, mag. Vinku Trčku, ki mi je kot mentor skozi vsa leta študija predstavljal velik intelektualni navdih ter vzpodbudo pri načinu razmišljanja.

Na koncu bi se rada zahvalila svoji družini, ki mi je bila v moralno podporo ter spodbudo vsa leta študija.

POLITIČNO-EKONOMSKI ODNOSI MED LJUDSKO REPUBLIKO KITAJSKO IN AFRIŠKIMI DRŽAVAMI

Na dinamiko odnosov med LR Kitajsko in afriškimi državami je treba gledati predvsem z vidika politično-ideološkega konteksta v LR Kitajski. Zаметke sodobne kitajske politike do afriških držav je moč najti v ideološki usmeritvi kitajske zunanje politike od ustanovitve Ljudske republike Kitajske v letu 1949. Sprva je medsebojno sodelovanje temeljilo predvsem na kitajski solidarnosti do držav tretjega sveta - podpore afriškim gibanjem za neodvisnost ter podpore v obliki številnih gradbenih ter infrastrukturnih projektov.

Konec sedemdesetih let prejšnjega stoletja je prišlo na Kitajskem do bistvenega preobrata, gospodarskih reform, ki so močno pospešile razvoj kitajskega gospodarstva. Na to je vplival predvsem prehod iz centraliziranega administrativno-planskega sistema v tržno gospodarstvo. Visoka gospodarska rast je privedla do izjemno velikih apetitov in potreb Kitajske po energetskih virih in surovinah. Na podlagi teh izhodišč so se odnosi med Kitajsko in afriškimi državami bistveno spremenili. Kitajska je začela v svojih zunanjepolitičnih usmeritvah zasledovati geopolitične in gospodarske cilje, usmerjala se je predvsem v države, od katerih je imela največje koristi. Kitajsko udejstvovanje v Afriki danes sestavljajo tri pglavlitne dimenzije, in sicer: neposredne tuje investicije, razvojna pomoč in trgovina.

Ključne besede: kitajska zunanja politika, Afrika, geopolitika, razvojna pomoč, blagovna menjava.

POLITICAL AND ECONOMIC RELATIONS BETWEEN THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA AND AFRICA

The dynamics of China-Africa relations has to be examined particularly within the framework of the political and ideological context of the People's Republic of China. The origins of the latest Chinese politics towards the African continent can be found in the ideological direction of Chinese foreign policy towards Africa, since the founding of the People's Republic of China in 1949. At first their mutual cooperation was merely based on the Chinese solidarity towards the third world in the form of support for Africa's liberation movements and the support of the infrastructural and construction projects.

A major shift happened at end of the 70's, when China introduced its economic reforms that fundamentally influenced China's economic development. The crucial factor was the manner in which China switched from planned to market economy. High economic growth was accompanied by a great demand for resources and raw materials. On the basis of these, Africa relations experienced a radical change. China began to follow the geopolitical objectives in its foreign policy, focusing on the countries that could most benefit them. Chinese involvement in Africa has three main dimensions: foreign direct investment, aid and trade.

Keywords: Chinese foreign policy, Africa, Geopolitics, Aid, Trade.

KAZALO

1. UVOD.....	9
2. TEORETSKE PODLAGE.....	12
2.1 Geopolitika	12
2.1.2 Geopolitika in geoekonomija.....	13
2.2 Teorija odvisnosti	13
2.2.1 Neokolonialni model odvisnosti	14
3. EKONOMSKI ODNOSI MED LR KITAJSKO IN AFRIŠKIMI DRŽAVAMI.....	16
3.1 Značilnosti gospodarskega razvoja Kitajske po izvedbi ekonomskih reform	16
3.2 Gospodarsko sodelovanje med Kitajsko in afriškimi državami	20
3.3 Zunanjetrgovinska menjava.....	23
3.4 Neposredne tuje investicije.....	27
3.5 Strategija kitajskih podjetij v Afriki	28
3.6 Razvojna pomoč Afriki.....	30
4. POLITIČNI ODNOSI MED LR KITAJSKO IN AFRIŠKIMI DRŽAVAMI	33
4.1 Zgodovinsko ozadje odnosov med Kitajsko in afriškimi državami	34
4.2 Uradni temelji današnje kitajske politike do afriških držav	37
4.2.1 Dokument Kitajska afriška politika	37
4.2.2 Kitajsko - afriški forum o gospodarskem sodelovanju (FOCAC	38
4.3 Kitajski model kot alternativa zahodnemu modelu	41
5. OCENA SODELOVANJA MED LR KITAJSKO IN AFRIŠKIMI DRŽAVAMI NA PODLAGI INTERVJUJEV	43
6. ZAKLJUČKI	47
7. LITERATURA	51
8. PRILOGE	58
Priloga A: Zemljevid afriških držav	58
Priloga B: Seznam afriških držav s katerimi ima Ljudska republika Kitajska vzpostavljene diplomatske odnose	59
Priloga C: Seznam držav članic FOCAC-a	62
Priloga D: Dokument z naslovom Kitajska politika do afriških držav (Zhongguo dui Feizhou Zhengce wenjian - 中国对非洲政策文件)	65
Priloga E: INTERVJUJI Z AVTORJI	68
9. POVZETEK V KITAJSKEM JEZIKU	77

SEZNAM TABEL

Tabela 3.1: Kazalci gospodarskega razvoja LR Kitajske 1980-2007.....	18
Tabela 3.2: Indeks človekovega razvoja 2006 ter prednostni kazalci za Kitajsko	19
Tabela 3.3: Delež afriških držav v celotnem kitajskem uvozu po skupinah proizvodov 1994- 2003 (v odstotkih.....	25
Tabela 3.4 Kitajske neposredne tuje investicije v Afriko 2003-2006 v milj. USD	28

SEZNAM GRAFOV

Graf 3.1: Realna letna stopnja rasti BDP na Kitajskem v obdobju od 1980-2007	17
Graf 3.2: Bruto nacionalni dohodek na prebivalca v pariteti kupne moči, Kitajska, svet	19
Graf 3.3: Delež afriških zalog mineralov v primerjavi s svetovnimi zalogami.....	21
Graf 3.4: Obseg zunanjetrgovinskega trgovanja med Kitajsko in Afriko, 1995-2006.....	24
Graf 3.5: Deset najpomembnejših trgovinskih partnerjev LR Kitajske v Afriki, 2006.....	26
Graf 3.6: Obseg Kitajsko afriške blagovne menjave po sektorjih, 2005	26

SEZNAM SLIK

Slika 3.1: Mineralni viri afriških držav.....	22
---	----

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

ASEAN	<i>Association of Southeast Asian Nations (Zveza držav Jugovzhodne Azije)</i>
AU	<i>African Union (Afriška unija)</i>
BDP	Bruto domači proizvod
CDI	<i>Cobalt Development Institute</i>
DAC	<i>Development Assistance Committee of the OECD (Odbor za razvojno pomoč pri OECD)</i>
FDI	<i>Foreign Direct Investment (Neposredne tuje investicije)</i>
FOCAC	<i>Forum on China - Africa Cooperation (Kitajsko-afriški forum o gospodarskem sodelovanju oz. Kitajsko-afriški vrh) - 中非合作论坛 (Zhongfei hezuo luntan)</i>
GNI	<i>Gross National Income (Bruto nacionalni dohodek)</i>
HDI	<i>Human Development Index (Indeks človekovega razvoja)</i>
IMF	<i>International Monetary Fund (Mednarodni denarni sklad)</i>
LRK	Ljudska republika Kitajska
ODA	<i>Official Development Assistance (Uradna razvojna pomoč)</i>
OECD	<i>Organisation for Economic Cooperation and Development (Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj)</i>
OZN	Organizacija Združenih narodov
PPP	<i>Purchasing power parity (PKM - paritetna kupna moč)</i>
UNCTAD	<i>United Nations Conference on Trade and Development (Konferenca združenih narodov za trgovino in razvoj)</i>
USD	Ameriški dolar
WTO	<i>World Trade Organisation (Svetovna trgovinska organizacija)</i>

1. UVOD

Obdobje šestdesetih in sedemdesetih let prejšnjega stoletja je bilo zaznamovano z zlomom povojnih geopolitičnih struktur ter koncem evropskih svetovnih imperijev. Konec vietnamske vojne, začetek naftne krize in gospodarska recesija v tistem obdobju so vodili k zmanjšanju moči in ugleda Zahoda. S pojavom novih središč moči se je težišče posledično premaknilo iz bipolarnega v multipolarni svet.

V času naglega vzpona številnih azijskih gospodarstev v osemdesetih letih prejšnjega stoletja je svoj gospodarski vzpon dosegla tudi Ljudska republika Kitajska. Nastop Kitajske kot svetovne velesile je postal glavni usmerjevalec za preoblikovanje svetovnega geopolitičnega prizorišča.

Gospodarske reforme, ki jih je leta 1978 v okviru novega vodstva na Kitajskem uvedel Deng Xiaoping, so zaznamovale veliko spremembo tako na notranje, kot tudi na zunanje političnih področjih. V okviru nove strategije zunanje politike so tudi afriške države postale del širših geopolitičnih ciljev LR Kitajske. Še posebej je povečano prisotnost LR Kitajske na afriškem kontinentu zaznati v zadnjem času, ko potrebe po novih virih postajajo strateškega pomena za čedalje hitreje rastoče kitajsko gospodarstvo. Tudi s svojo aktivnostjo v Afriki Ljudska republika Kitajska spreminja razmere sil v svetu.

Cilji in pomen predlagane teme

Cilj moje diplomske naloge je oceniti dejanski vpliv Ljudske republike Kitajske na afriškem kontinentu. Zanima me, ali ta vodi k večji stabilnosti in gospodarski rasti afriškega kontinenta ali zgolj h gospodarski rasti Ljudske republike Kitajske.

Kot podlago za preverjanje osnovnih hipotez sem uporabila koncept geopolitike. Koncept geopolitike predpostavlja dosego političnih ciljev s pomočjo ekonomskih instrumentov. V okviru koncepta geopolitike bom poizkušala ugotoviti, ali je temu konceptu z uvedbo ekonomskih reform konec sedemdesetih let prejšnjega stoletja v okviru nove zunanje politične strategije začela slediti tudi Ljudska republika Kitajska.

Hipoteze

Ljudska republika Kitajska zaradi svojega naglega ekonomskega vzpona v zadnjem desetletju igra čedalje bolj aktivno vlogo na mednarodnem prizorišču. Nikjer na svetu pa ni kitajske prisotnosti zaznati bolj kot na ozemlju afriških držav.

Zakaj se je LR Kitajska odločila za tako velike investicije ravno na ozemlju Afrike, ki so ga zahodne države že zdavnaj odpisale, in ne na ozemlju arabskih držav ali ozemlju nekdanje Sovjetske zveze? Je to zaradi zgodovine nedemokratskih režimov, ki Kitajski omogoča lažjo implementacijo t.i. kitajskega modela, ki zanemarja vprašanja kršenja človekovih pravic in demokratičnega vladanja?

Osnovna hipoteza, ki sem si jo v zvezi s tem zastavila, temelji na potrditvi oz. zavrnitvi dveh nasprotujočih si trditev:

H1: »Pospeseno sodelovanje med LR Kitajsko in afriškimi državami je posledica nagle gospodarske rasti v Republiki Kitajski in s tem resnično zgolj rezultat čedalje večjih apetitov Republike Kitajske po novih energetskih virih in surovinah, cenejši delovni sili ter novih tržiščih za kitajske proizvode.«

H2: »Pospeseno sodelovanje med LR Kitajsko in afriškimi državami temelji na iskreni zavzetosti Republike Kitajske, da si afriške države ekonomsko opomorejo in dvignejo iz dolgoletne revščine in dominacije Zahodnih držav.«

Uporabljene metode in tehnike

V diplomski nalogi bom uporabila empirično analizo ter različne teoretične metode. Analizirala bom primarne vire (uradni dokumenti, uradne statistike) in sekundarne vire (knjige, članki). Uporabila pa bom tudi interpretacijo intervjujev, ki sem jih izvedla med relevantnimi predstavniki LR Kitajske in afriških držav ter poznavalci politike medsebojnega sodelovanja v Sloveniji in svetu.

Uporabila bom zgodovinsko in opisno metodo, analizo vsebine uradnih dokumentov in analizo relevantnih statističnih podatkov.

Struktura naloge

Diplomska naloga je sestavljena iz petih poglavij. Po uvodnem poglavju bom v drugem poglavju opredelila ključna teoretična izhodišča, na katerih temelji moja naloga, in sicer pojem geopolitike in različne geopolitične pristope ter teorijo odvisnosti.

Tretje poglavje je namenjeno podrobnejši predstavitvi ekonomskih odnosov med LR Kitajsko in afriškimi državami. Zajema podpoglavja o značilnostih gospodarskega razvoja Kitajske po izvedbi ekonomskih reform, gospodarskem sodelovanju, zunanjetrgovinski menjavi, neposrednih tujih investicijah, strategiji kitajskih podjetij v Afriki ter razvojni pomoči Afriki.

V četrtem poglavju bom analizirala politične odnose med LR Kitajsko in afriškimi državami s predstavitvijo zgodovinskega ozadja odnosov, pri čemer se bom osredotočila na obdobje po vzpostavitvi njunih prvih medsebojnih formalnih diplomatskih odnosov v letu 1949. Za razumevanje politike kitajsko-afriških odnosov so bistvenega pomena dokumenti, na katerih sloni današnja kitajska politika do afriških držav, in sicer dokument Kitajska afriška politika ter Kitajsko-afriški forum o gospodarskem sodelovanju FOCAC, ki ju bom ravno tako predstavila v tem poglavju. S svojim delovanjem v Afriki se Kitajska predstavlja kot alternativa zahodnemu modelu, zato bom to poglavje zaključila na tej predpostavki.

V petem poglavju bom analizirala stališča o naravi sodelovanja LR Kitajske in afriških držav prek intervjujev, ki sem jih izvedla med dobrimi poznavalci politike njunega medsebojnega sodelovanja tako v Sloveniji, kot tudi v svetu.

Diplomsko nalogo zaključujem v šestem poglavju s predstavitvijo zaključkov moje naloge ter potrditvami osnovnih hipotez.

2. TEORETSKE PODLAGE

2.1 Geopolitika (diyuan zhengzhixue - 地緣政治學)

Ključna teorija, na podlagi katere bom testirala hipoteze, je teorija geopolitike. Avtor pojma »geopolitika« je švedski politolog Rudolf Kjellén, ki je pojem prvič opredelil na začetku dvajsetega stoletja. »Geopolitika je disciplina, ki analizira odnos med geografskimi dejavniki in političnimi odločitvami z vidika možnosti in pogojev, ki jih prvi narekujejo drugim« (Parker 1997, 11). Geopolitika je »geografija vladarja«, ki omogoča njenemu nosilcu izvajati politiko v skladu z lastnim interesom z namenom, da bi spremenili obstoječo geografsko razdelitev in ravnotežje sil v prostoru (Pagnini v Parker 1997, 26).

Tradicionalno gledano se je izraz geopolitika nanašal predvsem na vpliv geografije na politiko, vendar pa se je njegova uporaba v zadnjem stoletju precej razširila in ima danes širši pomen. Tako danes izraz geopolitika predstavlja vedo, ki proučuje razmerje med politiko in geografijo, demografijo ter ekonomijo, zlasti v povezavi z zunanjo politiko države (Answers.com 2009).

Geopolitika je bila po prvi svetovni vojni zelo popularna, k čemur so veliko prispevali nemški strokovnjaki. Ti so geopolitiko uporabili kot sredstvo za prikazovanje versajskega miru in posledic, ki jih je prinesel Nemčiji po prvi svetovni vojni, kot krivičnega za nemški narod. Versajski mir kot sistem mirovnih pogodb po 1. svetovni vojni med premaganimi centralnimi silami in zmagovito antanto je namreč temeljito spremenil politični zemljevid sveta, zlasti Evrope (Parker 1997, 11).

Tem začetkom je sledil nastanek geopolitičnih šol povsod po zahodnem svetu. Po drugi svetovni vojni je bila geopolitika prepovedana, tako kot način razmišljanja, veda ali politična receptura, ker so ji očitali, da je navdihovala rasistične teorije nacistične Nemčije ter teritorialno ekspanzijo sil Osi¹ (Parker 1997, 11). Od šestdesetih let dalje se pojem geopolitika začne pojavljati čedalje bolj pogosto. V začetku devetdesetih let je prišlo do prave eksplozije zanimanja za geopolitiko. Z njo so se začeli ukvarjati politiki, diplomati, akademski strokovnjaki, novinarji ter javno mnenje (Parker 1997, 11).

¹ Nemčija, Italija, Japonska.

Velike klasične geopolitične teorije so v primerjavi z novo geopolitiko bolj upoštevale fizične geografske dejavnike, katerih pomen in teža je bistveno spremenila tehnologija. Nova geopolitika pa v odnosu do klasične bolj upošteva človeške geografske dejavnike: demografijo, ekonomijo, sociologijo, etnologijo (Parker 1997, 24-25).

Realni problemi nastajajočega sveta so v veliki meri geopolitični. Vprašanja novega svetovnega in lokalnega reda so predvsem vprašanja, ki zadevajo prostor, meje, središča moči ter interesne sfere (Parker 1997, 27). »Razmišljanje o geopolitiki je pravzaprav nujnost, saj brez geopolitične dimenzije ni mogoče najti ustreznih odgovorov niti načrtovati delovanja, ki ga narekujejo spremembe v svetu« (Parker 1997, 13).

2.1.2 Geopolitika in geoeconomija (Diyuan jingji - 地缘经济)

Geopolitika je teorija, na podlagi katere lahko izvedemo analizo, kako z vzpostavitvijo ter uporabo ekonomskih instrumentov dosežemo politične cilje. Pojem geoeconomija ni nasproten pojmu geopolitika, ampak predstavlja enega izmed njegovih instrumentov. V primerjavi z merkantilizmom in geopolitiko, ki imata pretežno vojaško-politične cilje, se geoeconomija osredotoča predvsem na družbene in ekonomske cilje. Namen geoeconomске tekme je okrepitev lastne ekonomske moči, da postane subjekt bolj konkurenčen (Parker 1997, 51).

2.2 Teorija odvisnosti (Yilai lilun - 依賴理論)

Poleg teorije geopolitike sem pri preverjanju hipotez diplomskega dela upoštevala še eno pomembno teorijo 20. stoletja, ki je relevantna za mojo nalogo, in sicer teorijo odvisnosti. Za uporabo teorije geopolitike in te teorije sem se odločila, ker sem ob analizi gradiva ugotovila, da se potrditev obeh teorij v določenih značilnostih kaže v današnjem odnosu Kitajske in afriških držav, kot tudi v odnosu med afriškimi državami in razvitimi industrijskimi državami.

Med intelektualnimi krogi v državah v razvoju je v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja veliko podpore uživala teorija odvisnosti in iz nje izveden mednarodni model odvisnosti. V sedemdesetih in osemdesetih je ta teorija izgubila čar, vendar so nekatere izmed njenih različic doživele ponovno

oživitev v začetku 21. stoletja, ko so jo deloma posvojili teoretiki ter voditelji antiglobalizacijskega gibanja (Todaro 2009, 122).

Teorija odvisnosti² predstavlja skupek družboslovnih teorij, ki temeljijo na predpostavki, da poteka pretok virov iz »periferije« nerazvitih revnih držav k jedru bogatih držav, kar posledično pomeni bogatitev razvitih držav na račun nerazvitih (Wikipedia 2008).

Predpostavke te teorije so:

- revne države zagotavljajo dostop do trgov bogatim državam (npr. na takšen način, da svojim državljanom omogočijo, da kupijo industrijske izdelke ter zastarela ali rabljena oblačila), in dopustijo, da premožnejše države uživajo višji življenjski standard;
- bogate države na različne načine učinkovito ohranjajo stanje odvisnosti. Takšen vpliv je lahko večplasten in obsega področja ekonomije, medijske kontrole, politike, bančništva ter financ, izobraževanja, kulture, športa ter vse vidike razvoja človeških virov (vključujoč rekrutacijo ter urjenje delavcev);
- bogate države se s pomočjo ekonomskih sankcij ter uporabo vojaške sile učinkovito spoprijemajo s poizkusi upora odvisnih narodov (Wikipedia 2008).

Osnovni princip te teorije tako temelji na predpostavki, da so države v razvoju obremenjene tako z mednarodnim kot tudi z domačimi (notranjepolitičnimi) ovirami in okostenelostjo ekonomske, politične in institucionalne narave in zato ujete v odnos odvisnosti od bogatih držav. Znotraj te teorije prevladujejo trije miselni sklopi, in sicer: neokolonialni model odvisnosti, model zmotne paradigme ter teza o dualističnem razvoju (Todaro 2009, 122).

2.2.1 Neokolonialni model odvisnosti

Neokolonialni model odvisnosti izhaja iz marksizma. Obstoj ter kontinuiteto nerazvitosti pripisuje evoluciji odnosa neenakosti med bogatimi in revnimi državami v kapitalističnem sistemu, neenakomerni porazdelitvi moči med centrom, ki ga predstavljajo razvite države, in periferijo, ki jo

² Temelji na marksistični analizi neenakosti znotraj svetovnega sistema. Teorija je prvič vzniknila kot reakcija na liberalne teorije prostega trga v petdesetih letih prejšnjega stoletja, ki jo je zagovarjal argentinski ekonomist Raúl Prebisch (1901–1986), ki je v svoji raziskavi v okviru Gospodarske komisije za Latinsko Ameriko ugotovil, da povečanje blagostanja bogatih držav sovpada z upadanjem blagostanja revnih držav.

predstavljajo nizko razvite države. Takšna soodvisnost otežuje poizkuse revnih držav, da bi se izkopale izpod jarma bogatih držav in bile neodvisne (Todaro 2009, 122).

V državah v razvoju predstavljajo elito ljudje oziroma družbene skupine³ z visokimi dohodki, socialnim statusom ter politično močjo. Njihov osnovni interes je nadaljevanje sistema, ki sloni na neenakosti ter podrejenosti, od katerega imajo sami velike koristi. Na posreden ali neposreden način služijo delujočemu kapitalističnemu sistemu in so odvisni od skupin moči, med katere sodijo multinacionalne korporacije, nacionalne agencije za bilateralno pomoč ter organizacije za multilateralno asistenco, kot sta Svetovna banka ter Mednarodni denarni sklad oz. IMF⁴ (Todaro 2009, 123).

Aktivnosti ter pogledi elit držav v razvoju pogosto predstavljajo oviro reformam, ki bi lahko koristile širši družbi. Ena izmed najbolj prepričljivih izjav mednarodne šole odvisnosti je izjava teoretika Theotonia Dos Santosa, ki je dejal, da je nerazvitost (zaostalost) posledica ter oblika kapitalističnega razvoja, poznana pod imenom kapitalizem odvisnosti.

Dos Santos je odvisnost je opredelil na sledeč način (Dos Santos v Todaro 2009, 123) :

- odvisnost je stanje, v katerem so gospodarstva ene skupine držav odvisna od razvoja druge skupine držav;
- položaj odvisnosti povzroči, da so »odvisne« države zaostale in izkoriščane, dominantne države pa imajo nad njimi tehnološko, komercialno, kapitalsko ter sociopolitično prevlado;
- odvisnost temelji na mednarodni delitvi dela, ki dovoljuje industrijski razvoj zgolj nekaterih držav, v drugih državah pa ga zavira.

³ Posestniki, podjetniki, vojaški voditelji, trgovci, javni uslužbenci ter vodje trgovskih sindikatov.

⁴ International Monetary Fund.

3. EKONOMSKI ODNOSI MED LR KITAJSKO IN AFRIŠKIMI DRŽAVAMI

Ekonomske odnose med LR Kitajsko⁵ in afriškimi državami sem analizirala s pomočjo podatkov o medsebojnem gospodarskem sodelovanju, s poudarkom na zunanjetrgovinski menjavi, neposrednih tujih investicijah ter vlogi kitajskih podjetij pri razvijanju gospodarskega sodelovanja v obdobju po izvedbi ekonomskih reform, ki jih je vpeljal Deng Xiaoping leta 1978. V posebnem podpoglavju sem analizirala tudi razvojno pomoč ter način, na katerega Kitajska izvaja to pomoč v afriških državah.

3.1. Značilnosti gospodarskega razvoja Kitajske po izvedbi ekonomskih reform

Od nastanka LR Kitajske pa do začetka gospodarskega preobrata je Kitajska veljala za zaostalo gospodarstvo. Obdobje skokovite gospodarske rasti se je v Ljudski republiki Kitajski začelo z nastopom novega vodstva v letu 1978, ko je oblast prevzel Deng Xiaoping⁶ (邓小平). Sprejeta je bila nova strateška usmeritev gospodarskih reform⁷ (Gaige kaifang- 改革开放) obdobja "reform" in "odpiranja v svet". Temu je postopoma sledila opustitev starega centraliziranega administrativno-planskega sistema iz časa Mao Zedonga ter začetek postopnega izgrajevanja elementov tržnega gospodarstva (Trček 2004, 37).

Čeprav so s programom reform začeli takoj, pa je Kitajska kot prava gospodarska sila zaživela šele z vstopom v Svetovno trgovinsko organizacijo⁸ (世界贸易组织- Shijie maoyi zuzhi) v letu 2002. Njena gospodarska rast, ki je iz leta v leto višja, ni le posledica odpiranja Kitajske v svet, temveč tudi posledica načina, ki ga je Kitajska uporabila pri prehodu iz planske v tržno ekonomijo. Mnogi instrumenti za izvajanje gospodarskih reform, ki so jih uporabili na Kitajskem, pomenijo uspešno prilagoditev učinkovitih praks, uporabljenih v drugih kapitalističnih državah (Trček 2004).

Glavni elementi kitajskih tržnih reform so bili (Gang 2004):

- razvoj zakonskega okvira za delovanje privatnih podjetij;

⁵ V nadaljevanju besedila Kitajska.

⁶ Glavni arhitekt kitajskih reform in gospodarskega vzpona.

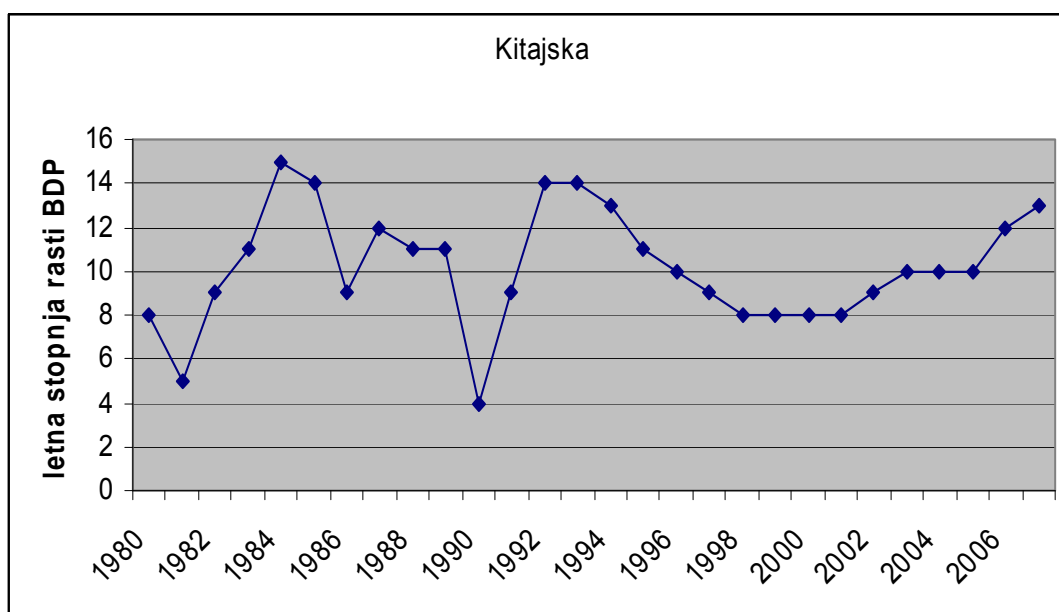
⁷ T.i. socializem s kitajskimi značilnostmi.

⁸ World Trade Organization oz. WTO.

- razvoj privatnega in nedržavnega sektorja;
- liberalizacija cen na domačem trgu;
- zmanjšanje državne kontrole in centralnega planiranja;
- privatizacija državnih podjetij.

V zadnjih nekaj letih si je Kitajska zelo prizadevala, da bi liberalizirala svoj tržni režim in svoje gospodarstvo odprla zunanjemu svetu. Vzpostavljen je bil učinkovit pravni okvir za tržno delovanje, podjetjem so bile priznane tržne pravice, v velikem obsegu je bil pritegnjen tuji kapital. (Gang 2004) Učinkovitost gospodarskih reform izkazuje gibanje pomembnejših kazalcev gospodarskega razvoja. Visoka letna stopnja rasti bruto domačega proizvoda Kitajske je vplivala na to, da se je BDP Kitajske od leta 1980 do leta 2007 povečal kar za 17-krat.

Graf 3.1: Realna letna stopnja rasti BDP na Kitajskem v obdobju od 1980 do 2007

Vir: World Bank Database 2009

<http://ddp-ext.worldbank.org/ext/DDPQQ/report.do?method=showReport>

Najpogosteje uporabljen kazalec ekonomske aktivnosti držav, bruto nacionalni dohodek (BND) na prebivalca (GNI per capita)⁹, se je v istem času več kot podeseteril.

⁹ BND je enak BDP in saldu primarnih dohodkov (od dela in kapitala) s tujino. BDP je enak vsoti dodane vrednosti v osnovnih cenah vseh domačih (rezidenčnih) proizvodnih enot in neto davkov na proizvode in storitve (davki na proizvode in storitve, zmanjšani za subvencije po proizvodih in storitvah).

Tabela 3.1: Kazalci gospodarskega razvoja LR Kitajske od 1980 do 2007

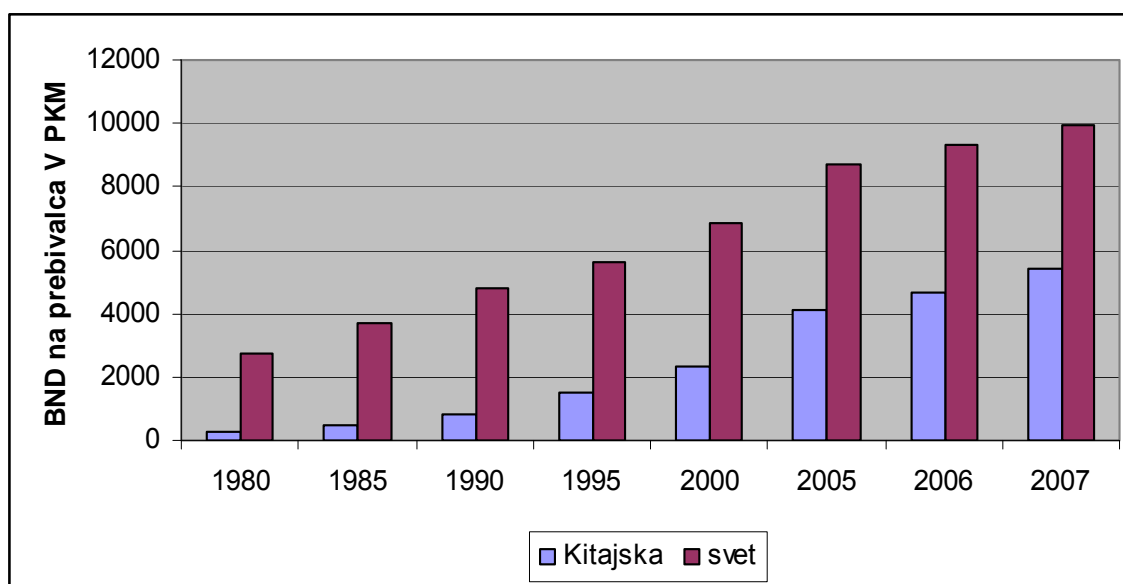
	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2006	2007
BDP (mlrd USD)	189	307	357	728	1.198	2.236	2.658	3.206
BND na prebival ca	220	280	330	530	930	1.740	2.010	2.370
BND na prebival ca PKM ¹⁰	250	500	800	1.480	2.330	4.100	4.690	5.420

Vir: World bank, WDI, GDF and ADI on line database 2009

Podatki za isto obdobje od leta 1980 do leta 2007 kažejo tudi izredno visoko povečanje bruto nacionalnega dohodka na prebivalca po pariteti kupne moči (BND na prebivalca v PKM). To je kazalec, ki ga raziskovalci uporabljajo v mednarodnih primerjavah z namenom izenačevanja kupne moči različnih valut. V letu 1980 je BND na prebivalca v PKM znašal zgolj 9 %, v letu 2007 pa že 54 % povprečne vrednosti vseh držav sveta.

¹⁰ PKM (PPP- Purchasing Power Parity) so indeksi cen, ki izražajo razmerje v ravni cen med državami in izenačujejo kupno moč različnih valut. Z njimi izločamo razlike v ravni cen med primerjanimi državami.

Graf 3.2: Bruto nacionalni dohodek na prebivalca v pariteti kupne moči, Kitajska, svet

Vir: World bank, WDI, GDF and ADI on line database 2009

Indeks človekovega razvoja (HDI – human development index) pa je kazalec, ki prikazuje ne le ekonomski marveč tudi socialni razvoj posamezne države. Kombinira ekonomske kazalce s socialnimi in vključuje štiri različne podindekse: BDP na prebivalca, pričakovano življenjsko dobo ob rojstvu, vpis v šole in pismenost odraslih (Ekonomska fakulteta 2009). Tudi ta kazalec kaže, da je Kitajska v obdobju po ekonomskih reformah hitro napredovala. V letu 1990 je po vrednosti HDI zasedla 66. mesto, v letu 2006 pa 94. mesto med 179. državami.

Tabela 3.2: Indeks človekovega razvoja 2006 ter prednostni kazalci za Kitajsko

Indeks človekovega razvoja ter prednostni kazalci za Kitajsko				
Vrednost HDI	Pričakovana življenjska doba	Delež pismenosti pri odraslih (v % za starost 15 let in več)	Kombinirana stopnja vpisa v primarno, sekundarno in terciarno izobraževanje (v %)	BDP na prebivalca (PKM v USD)
94. Kitajska (0.762)	69. Kitajska (72.7)	53. Kitajska (93.0)	113. Kitajska (68.7)	104. Kitajska (4,682)

Vir: UNDP database 2006

Izredno pozitivno vlogo pri uvajanju ekonomskih reform je odigral postopen vstop tujega kapitala. Pri odpiranju v svet Kitajska svojega trga ni povsem sprostila. S tem je omogočila razvoj domačim industrijam, ki so bile še v povojih. Tuji kapital je omejila tako, da je ustanovila posebne ekonomske cone, v katere so tujci lahko investirali svoj kapital, know-how in tehnologijo (Gang 2004).

Tržnoekonomski zakoni so skupaj s prejšnjimi gospodarskimi zakoni vzpostavili okvir pravnega sistema ter ustvarili pravno podlago za razvoj t.i. socialističnega tržnega gospodarstva (Gang 2004). Z naglo gospodarsko rastjo so začele naraščati tudi potrebe Kitajske po energiji in surovinah. Kitajska se je začela ozirati po geografskih območjih, na katerih bi lahko prišla do naravnih virov, in razvijati instrumente za najučinkovitejši vstop na njihove trge.

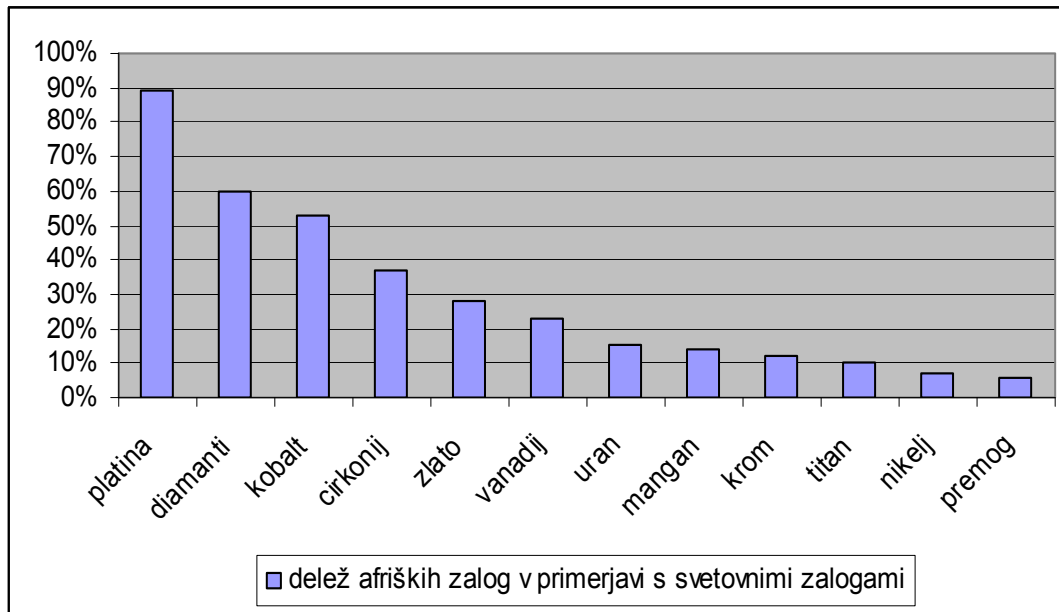
Kitajska povezanost z Afriko vključuje tri pglavitne dimenzije: neposredne tuje investicije, razvojno pomoč in trgovino. Kitajska je tako kot zahodne velesile pomoč zastavila strateško, in sicer za podporo komercialnim ciljem in investicijskim posegom v Afriki (Manji 2008).

3.2. Gospodarsko sodelovanje med Kitajsko in afriškimi državami

Kitajsko gospodarstvo sodi med eno najhitreje rastočih gospodarstev na svetu. Rast BDP Kitajske je v zadnjih letih znašala povprečno 9,5 % (Rocha 2007, 15), v letu 2007 pa kar 13 %. Kitajska je v letu 2007 postala tretje največje gospodarstvo na svetu, za ZDA in Japonsko. Njen BDP v letu 2007 je znašal 3,38 mlrd USD (Zaplotnik, 2009). Po predvidevanjih bo Kitajska letos zasedla drugo mesto v svetovnem gospodarstvu in prevzela vlogo, ki jo je doslej imela Japonska. »To dodatno krepi njeno geopolitično težo in bo v naslednjih tridesetih ali štiridesetih letih popolnoma spremenilo geopolitično sliko sveta« (Rizman v Vidmajer, 2009).

Tako hitro rastoče gospodarstvo pa ima izredno velike potrebe po energiji in surovinah. Prav to je razlog, da se Kitajska ozira po novih strateških partnerjih, pri čemer Afrika predstavlja še relativno neizkoriščen bazen v preskrbi s temi vrstami virov in surovin. Kitajska iz Afrike uvaža predvsem surovine za razvoj svojega gospodarstva, kot so nafta, železo, uran, kobalt, les in zlato (Alden 2007, 12). Afrika je namreč obdarjena z mineralnimi viri, največjimi zalogami platine na svetu, kroma in diamantov ter velikim delom svetovnih zalog zlata, kobalta in magnezija. Predstavlja pa tudi enega največjih neizkoriščenih bazenov zemeljskega plina (Rocha 2000, 18).

Graf 3.3: Delež afriških zalog mineralov v primerjavi s svetovnimi zalogami

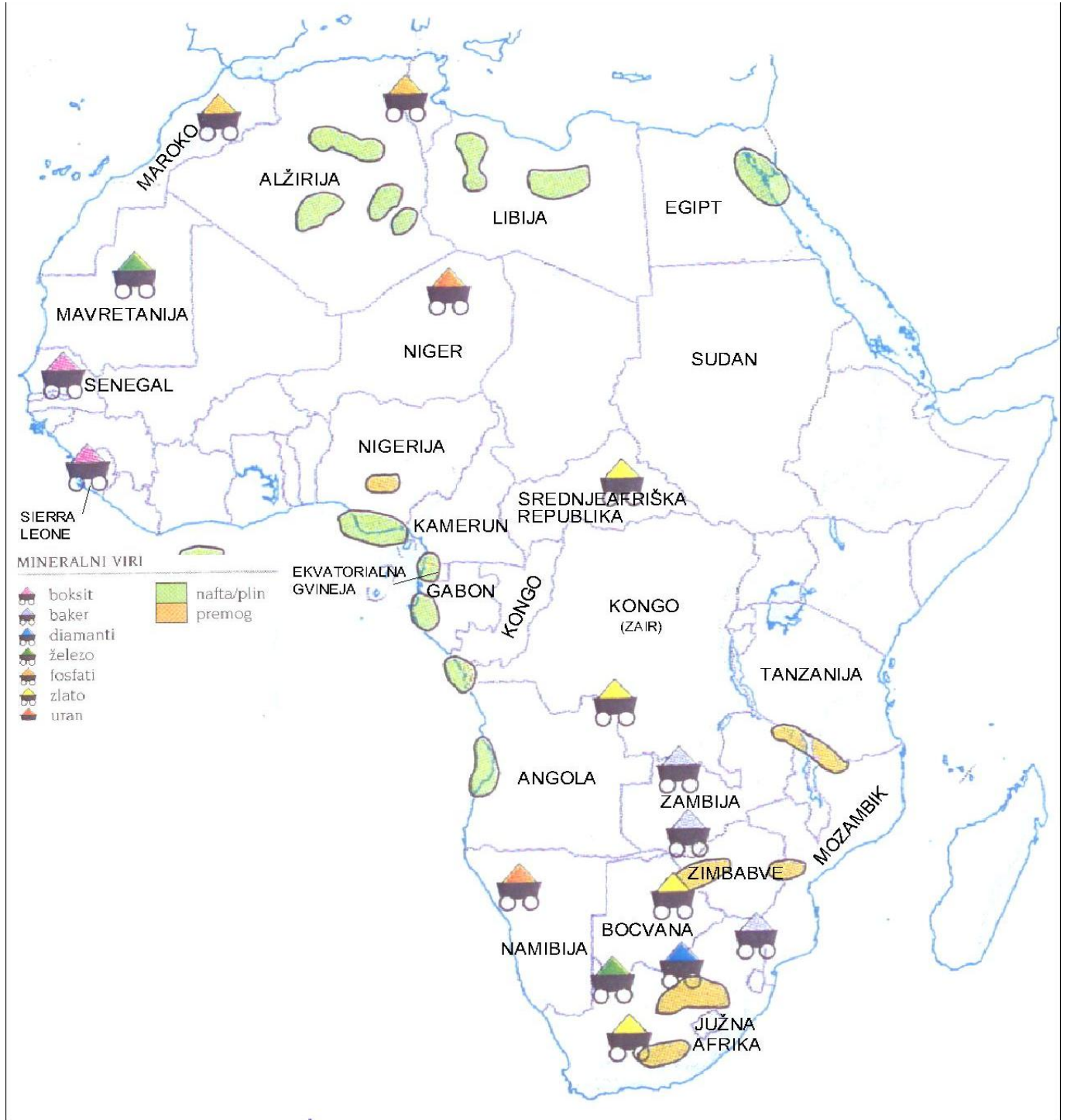

Vir: Jonah v Rocha 2007, 19

Kitajska postaja tudi najhitreje rastoči trg za minerale. Iz Zambije, kjer je postala tudi lastnica nekaterih rudnikov, Kitajska uvaža baker. Zimbabve je država z drugimi največjimi zalogami platine na svetu, bogata pa je tudi s premogom. Kitajska je v Zimbabveju ustanovila že nekaj podjetij s skupnim vlaganjem, prizadeva pa si pridobiti tudi delež v rudnikih platine. Kobalt Kitajska uvaža pretežno iz Konga. Po podatkih CDI¹¹ je uvoz kobalta iz Konga predstavljal 90 % skupnih kitajskih zalog kobalta v letu 2005 (Rocha 2000, 18).

¹¹ Cobalt Development Institute

Slika 3.1: Mineralni viri afriških držav

Vir: Hrvatin in drugi. Veliki šolski atlas. 2008

Povpraševanje po energiji, naravnih virih in surovinah raste z eksponentialno stopnjo rasti. Tako bo Kitajska na podlagi predvidevanj kitajskega ministrstva za zemljišča in naravne vire do leta 2020 morala uvoziti od 60 % do 64 % nafte in celo 71 % železove rude (Rocha 2007, 17). Kitajska se zato čedalje bolj ozira in navezuje stike z afriškim kontinentom. Kitajska vlada je v Afriki ustanovila kar enajst centrov za promocijo trgovine (Trade Promotion Centres) ter aktivno politično in finančno podpira velika, srednje velika in majhna podjetja, da se s svojimi investicijskimi dejavnostmi usmerjajo na afriški kontinent. Rezultat takšne dejavnosti je porast trgovine med obema regijama. Skupen obseg trgovine med Kitajsko in Afriko je v letu 2000 znašal 10 mlrd USD, v letu 2003 18 mlrd USD in v letu 2006 presegel 50 mlrd USD (Alden 2007, 14). V istem obdobju se je delež izvoza na Kitajsko v skupnem obsegu celotnega afriškega izvoza povečal iz 2,6 % na 9,3 %. Kitajska je tako postala tretji najpomembnejši afriški partner za ZDA in Francijo in najpomembnejši tuji investitor (Alden 2007, 8).

Če na eni strani Afrika Kitajski prodaja energetske vire in rudnine, Kitajska izvažata v Afriko predvsem produkte, kot so tekstilni izdelki, gospodinjske naprave, gradbeni material in stroji, elektronika ter drugi novi tehnološki produkti (Valenčič 2009). Zato na LR Kitajsko v zadnjem času letijo očitki, da želi z Afriko vzpostaviti neokolonialne vezi in se tako dokopati do ogromnih naravnih virov na tej najrevnejši celini na svetu (Dnevnik.si. 2007). Izkoriščanje naravnih virov je namreč značilnost zahodnega kolonializma, ki je v Afriki povzročil povečanje revščine lokalnega prebivalstva in veliko degradacijo okolja (Chan-Fishel 2007, 140).

Teh očitkov se zaveda tudi Kitajska, zato je kitajski predsednik Hu Jintao na svoji turneji po osmih afriških državah leta 2007 zavrnil namige o neokolonializmu, južnoafriški predsednik Thabo Mbeki pa v času iste turneje izrazil prepričanje, da Kitajska »ne bo kopirala zgodovinskih kolonialnih gospodarskih odnosov, v katerih je Afrika služila kot vir surovin in trg za blago, proizvedeno v državah kolonizatorjev«(Dnevnik.si. 2007).

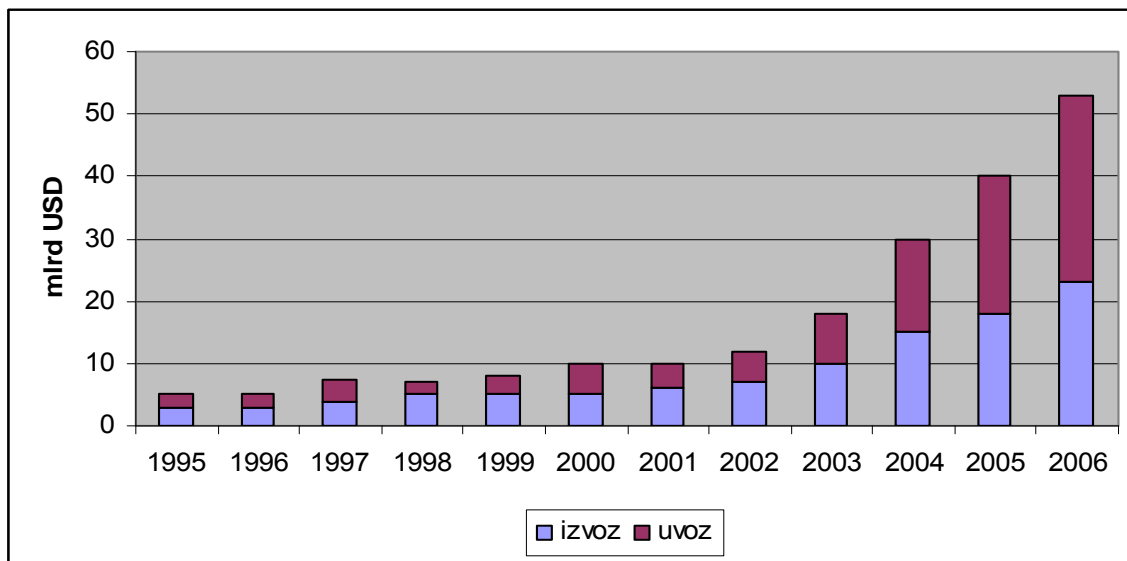
3.3. Zunanjetrgovinska menjava

Ob tem ko Kitajska beleži velik porast trgovanja z Afriko, beleži tudi velik trgovinski primanjkljaj praktično z vsemi afriškimi državami, s katerimi trguje. Ta trend je začel naraščati zlasti po letu 2004. Izjemo med afriškimi državami predstavljajo le Angola, Gabon in Zambija, s katerimi

Kitajska trguje na podlagi kompenzacijskih poslov. Z njimi Kitajska tem državam zagotavlja nepretrgan uvoz kitajskih proizvodov (Alden 2007, 15).

Trend skokovitega povečevanja zunanjetrgovinske menjave se je začel zlasti po letu 2003. V desetletnem obdobju (1995-2006) se je uvoz iz afriških držav na Kitajsko povečal za 15-krat, izvoz pa za 8-krat.

Graf 3.4: Obseg zunanjetrgovinskega trgovanja med Kitajsko in Afriko, 1995-2006

Vir: podatki WTO, Mednarodna statistika o trgovinski menjavi 2006 v Alden (2007, 18)

Pomemben preobrat v kitajskem povpraševanju po energetskih virih in surovinah je zaznamovalo leto 1993, ko se je Kitajska iz države izvoznice nafte previla v državo uvoznico. Kitajsko vodstvo je takrat zavzelo stališče, da bi bilo treba zaradi ohranitve stabilnosti nadaljnje gospodarske rasti zavarovati ključne energijske ter preostale vire (Alden 2007, 12). V letu 2005 je uvoz nafte iz Afrike predstavljal 30 % celotnega kitajskega uvoza nafte, Kitajska pa namerava v naslednjih desetih letih ta odstotek povečati še za nadaljnjih 25 % (Chan-Fishel 2007, 141).

Preobrat v kitajski politiki je razviden tudi iz spodnje tabele, ki kaže, da je delež kitajskega uvoza goriv iz Afrike od leta 1994 porasel na 16,4 % v letu 2003 (Rocha 2007, 23).

Tabela 3.3 : Delež afriških držav v celotnem kitajskem uvozu po skupinah proizvodov 1994-2003 (v odstotkih)

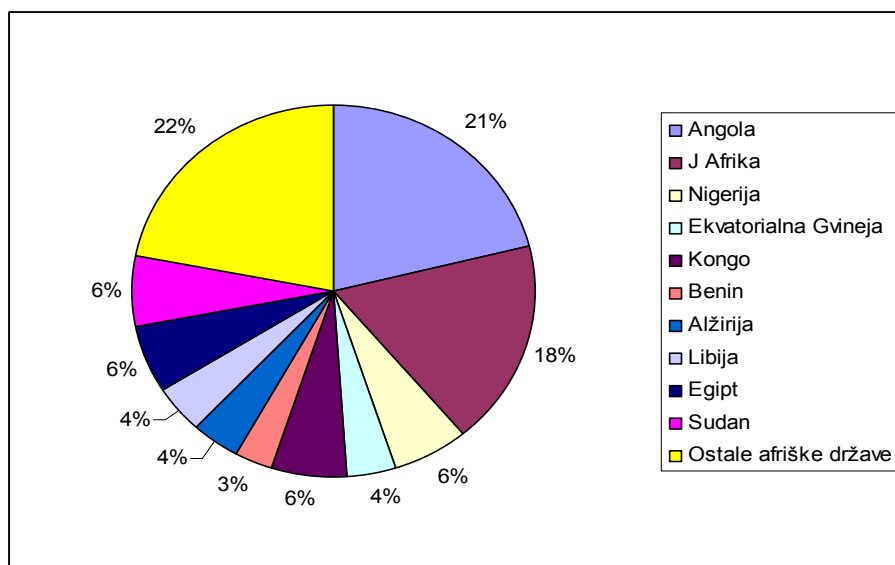
Delež Afrike v celotnem kitajskem uvozu	1994	1996	1998	2000	2002	2003	Sprememba absolutne vrednosti (1994-2003 v %)	
							Celoten uvoz	Uvoz iz Afriških držav
Surovine	2,6	3,4	3,1	8,8	7,6	8,1	362	1348
Kmetijske surovine	3,2	4,4	4,3	4,3	4,4	5,4	214	437
Goriva	1,7	4	3,7	17,3	15,1	16,4	622	6976
Rudnine in kovine	5,4	4,8	3,7	3,7	4,1	3,6	495	299

Vir: COMTRADE v Rocha (2007, 23)

Nafto Kitajska pridobiva predvsem iz Angole, Sudana in Nigerije. Angola s petinskim deležem, ki ga predstavlja v celotnem kitajskem uvozu, predstavlja najpomembnejšo partnerico Kitajske v Afriki (Alden 2007, 20). Konec devetdesetih je Kitajska tako v Angolo, kot tudi v Sudan in Nigerijo, investirala več milijard USD ter si s tem zagotovila pravico do črpanja nafte v teh afriških državah. Tako je Afrika postala največji dobavitelj nafte Kitajski (Chan-Fishel 2007, 140).

Kitajska je največji uvoznik lesa na svetu. Afriški les predstavlja 40 % celotne kitajske porabe te surovine. Trdi les Kitajska uvaža predvsem iz Liberije (4 % uvoza iz Afrike), Ekvatorialne Gvineje (4 % uvoza) in Gabona (Alden 2007, 20).

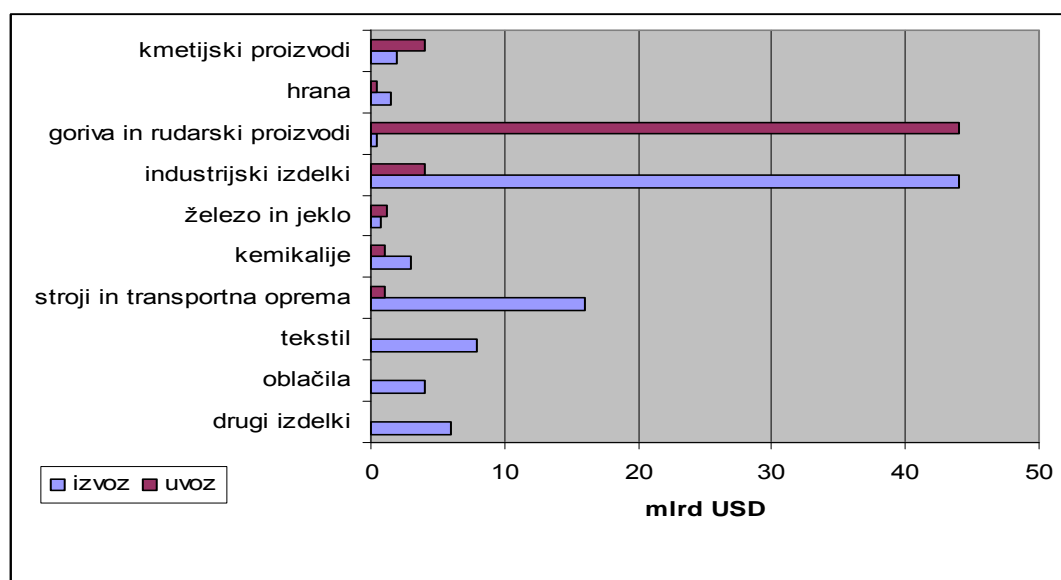
Graf 3.5 : Deset najpomembnejših trgovinskih partnerjev LR Kitajske v Afriki, 2006

Vir: MOFCOM Statistics online v Alden 2007, 20

Najpomembnejši uvozni artikli so nafta, rudnine in kovine, najpomembnejši izvozni artikli pa industrijski izdelki, strojna in transportna oprema ter tekstil.

Graf 3.6: Obseg Kitajsko-afriške blagovne menjave po sektorjih, 2005

Vir: Alden 2007, 1

3.4. Neposredne tuje investicije

Med pomembne pokazatelje zunanjetrgovinske menjave med Kitajsko in afriškimi državami spadajo tudi neposredne tuje investicije. Neposredne tuje investicije¹² so prevladujoča oblika strateških vlaganj, za katere sta značilni dolgoročnost in aktivna vloga tujega investitorja. »Pri neposrednih investicijah gre za ustanovitev novega podjetja, za prevzem (odkup) že obstoječega podjetja ali za razširitev že obstoječega podjetja« (Božič 2002, 1.2 pogl.).

Prilivi neposrednih tujih investicij v Afriko so v letu 2007 porasli na rekordnih 53 mlrd USD. Poglavitne razloge za takšen porast neposrednih tujih investicij so predstavljali veliko povpraševanje po proizvodih, naraščanje donosnosti investicij (najvišja med regijami v razvoju med letoma 2006 in 2007) ter izboljšanje okolja za takšna vlaganja. Velik del neposrednih tujih investicij v tej regiji je bil v letu 2007 povezan z izkoriščanjem naravnih virov. Navkljub visokim prilivom pa je afriški delež v globalnih tujih investicijah znašal zgolj 3 %. Unctadova raziskava World Investment Report 2008 za leto 2007 kaže, da so skoraj vse transnacionalne družbe ohranile in povečale raven neposrednih tujih investicij v Afriki tudi v tem letu (UNCTAD 2008).

Med investitorji še vedno prevladujejo neposredne tuje investicije tradicionalnih investitorjev, med njimi¹³ ZDA in evropskih držav. Sledijo jim investitorji iz Afrike, pretežno iz Južnoafriške republike. Neposredne tuje investicije azijskih držav so osredotočene pretežno na nafto in zemeljski plin ter izgradnjo infrastrukture. Med največje azijske investitorje v Afriki spadajo Indija, Malezija, Koreja, Tajvan in Kitajska, njihov pomen pa narašča (UNCTAD 2008).

Podatki v spodnji tabeli kažejo obseg neposrednih tujih investicij LR Kitajske. Po podatkih kitajskega statističnega urada se je ta v zadnjem obdobju močno povečal, od leta 2003 do 2006 kar za 7-krat.

¹² Oz. vlaganja kapitala v tujino, ki jih delimo na vlaganja s fiksnim donosom (kredit) in vlaganja s spremenljivim donosom (neposredne in portfolio investicije). (Božič 2002)

¹³ V letu 2003 so to bili: Velika Britanija (30 mlrd USD), ZDA (19,0 mlrd USD), Nemčija (5,5 mlrd USD) in Francija (4,4 mlrd USD). (UNCTAD ch2, 2006, 6).

Tabela 3.4: Kitajske neposredne tuje investicije v Afriko, 2003-2006 (v milj. USD)

Neposredne tuje investicije Kitajske	2003	2004	2005	2006
v Afriko	74,81	317,43	391,68	519,86

Vir: MOFCOM, Statistical bulletin of China's outward FDI. 2006:54

Porast neposrednih tujih investicij azijskih držav v Afriki na kratek rok ne bo imel večjega vpliva na odnos med Afriko in tradicionalnimi državami, ki izvajajo neposredne tuje investicije na tem kontinentu. Vendar pa naraščajoče število vlagateljev afriškim državam omogoča širitev možnosti izbora neposrednih tujih investitorjev. Tudi to dejstvo lahko pripomore h krepitvi ekonomske moči afriških držav in posredno vpliva na značaj ekonomskih odnosov med Afriko in preostalim svetom (UNCTAD 2006, 2. pogl.).

3.5 Strategija kitajskih podjetij v Afriki

Prodiranje kitajskih podjetij na afriško tržišče spreminja strukturo mednarodne trgovine na afriškem kontinentu. Izredno konkurenčna kitajska podjetja, ki jih podpira država, uspešno pridobivajo čedalje večji tržni delež na afriškem kontinentu. Velike kitajske multinacionalke so močno odvisne od politične in finančne podpore, ki jo prejemajo od države (Marks 2007, 9). Pogosto delujejo na področjih rudarstva in energetske industrije ali na kakšnem drugem strateškem področju gospodarstva. Strategija kitajske države, da je treba iti v tujino – »going out« (Zouchuqu - 走出去), se je uradno začela izvajati leta 2001. Država se je zavestno odločila, da bo izbrala najuspešnejša podjetja za prodor na tuje trge ter jim zagotovila tudi izdatno finančno pomoč (Alden 2007, 39).

Bistvena komparativna prednost, ki jo kitajskim podjetjem prinaša sodelovanje z afriškimi državami, je varnost, ki jim jo zagotavlja kitajska država. V veliki potrebi po zagotavljanju energetskih virov in surovin svojemu hitro rastočemu gospodarstvu kitajska vlada stoji ob strani svojim podjetjem, ki se pojavljajo na afriškem trgu. Kitajska podjetja na afriškem trgu sicer predstavljajo »zamudnika« in

nimajo dovolj izkušenj, toda pri prodoru na ta relativno zaprt afriški trg izkoriščajo vpliv svoje vlade. Danes že več kot 800 kitajskih podjetij posluje v 49 afriških državah, 480 pa jih je vključenih v projekte skupnih vlaganj¹⁴ z afriškimi podjetji. Strategija velikih kitajskih podjetij v Afriki ima tri glavne značilnosti (Alden 2007, 42):

- izkoriščanje političnih prednosti – Kitajska sodeluje z vsako državo ne glede na naravo političnega režima. V praksi to pomeni, da Kitajska sodeluje tudi z državami, s katerimi je podjetjem iz zahodnih držav prepovedano sodelovati;
- izkoriščanje ekonomskih prednosti – uporaba strategije nižanja stroškov, ki sloni na nizki ceni kitajske delovne sile in nizkih stroških upravljanja, je ena ključnih komparativnih prednosti kitajskih podjetij pred afriškimi tradicionalnimi partnerji, podjetji iz zahodnih držav;
- izkoriščanje prednosti, ki jih prinašata kitajska diplomacija in razvojna pomoč – diplomatske namere, podprte z usmerjanjem kitajske razvojne pomoči, predstavljajo veliko pomoč in izstopajočo značilnost, ki pomaga kitajskim podjetjem pri premagovanjem njihovih tekmecev z zahoda pri pridobivanju investicijskih projektov.

Poleg velikih kitajskih podjetij, ki so bolj izpostavljena konkurenci velikih zahodnih multinacionalk, pa na afriško tržišče uspešneje prodirajo majhna in srednje velika podjetja, ki nastopajo predvsem v sektorju trgovine. Poglavitno spodbudo za vstop in delovanje na afriškem trgu predstavljajo cene kitajskih proizvodov. V primerjavi z drugimi, tudi afriškimi lokalnimi proizvajalci, namreč tržijo cenejše končne produkte (tekstil, oblačila in obutev, kolesa in enostavni električni aparati) (Alden 2007, 47).

Učinek prodora majhnih in srednje velikih kitajskih podjetij na afriško tržišče pa je ambivalenten. Na eni strani kitajska podjetja, ki delujejo v lokalnem afriškem okolju v povezavi z mrežami v domovini, na afriško tržišče prinašajo nove, cenejše in s tem za potrošnike dostopnejše proizvode, na drugi strani pa izpodrivajo lokalne proizvajalce ter povečujejo odpuščanje in s tem brezposelnost afriških delavcev (Alden 2007, 47).

¹⁴Oz. Joint venture - odločitev dveh podjetij, da bosta ustanovili tretje podjetje v skupni lasti.

3.6 Razvojna pomoč Afriki

Afriške države so že nekaj desetletij odvisne od uradne razvojne pomoči – ODA¹⁵, ki jo zagotavljajo mednarodne finančne institucije. Na podlagi metodološke opredelitve Odbora za razvojno pomoč (Development Assistance Committee – DAC)¹⁶ Organizacije za sodelovanje in razvoj (OECD) ODA predstavlja mednarodne tokove kapitala, ki so usmerjeni v države v razvoju z namenom spodbujanja gospodarskega razvoja in blaginje, njihov vir pa je javni sektor (Tori 2008, 14).

Razvojna pomoč oz. ODA¹⁷ vključuje :

- koncesijske kredite oz. posojila (official concessional loans): v obliki finančne ali druge vrste pomoči, prejemnica je zavezana k povračilu sredstev;
- nepovratna sredstva (official grants): v obliki neposredne finančne pomoči ali v obliki dobrin, prejemnica pa ni zavezana k povračilu sredstev (Tori 2008, 15).

Odbor za razvojno pomoč (DAC) ločuje ODA na dve kategoriji, in sicer na bilateralno pomoč, ki jo države donatorice nudijo državam prejemnicam neposredno, ter multilateralno¹⁸ pomoč, ki jo države donatorice namenijo posredno prek mednarodnih organizacij in drugih institucij (MZZ¹⁹, 2007).

Po koncu kolonializma so razvojno pomoč afriškim državam poleg mednarodnih finančnih inštitucij zagotavljale predvsem razvite zahodne države. V nekaj desetletjih pa so sprva dobro zastavljeni temelji razvojne pomoči Afriki zašli v krizo in povzročili zmanjšanje njenih učinkov (Chidaushe 2007). Tipična značilnost zahodne pomoči Afriki je bila vmešavanje v notranje zadeve afriških držav. Zahodni donatorji so pomoč Afriki pogojevali z obveznim vključevanjem strokovnjakov ter nabavo strojev in opreme iz njihovih držav. Več kot 60 % pomoči zahodnih držav Afriki je bilo vezanih na tehnično znanje in izkušnje razvitih držav (Chidaushe 2007). Omenjena dejstva nas

¹⁵ Official Development Assistance, kot jo poimenuje Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj – OECD.

¹⁶ DAC je Odbor OECD, ki je bil ustanovljen leta 1960. Šteje 23 članic in predstavlja forum poglavitnih bilateralnih donatorjev. Med njegove naloge spada usmerjanje uradne razvojne pomoči v skladu s potrebami držav v razvoju, pregledi aktivnosti držav donatoric ter koordinacija razvojnih prizadevanj.

¹⁷ Poleg finančnih tokov vsebuje tudi tehnično sodelovanje, in sicer tehnično pomoč v obliki podpore svetovalcev in strokovnjakov ter prenos tehničnega znanja.

¹⁸ Od tega najpomembnejši vir pomoči zagotavljajo Mednarodni denarni sklad, mednarodne banke za financiranje razvoja, agencije, skladi in komisije OZN, itd.

¹⁹ Ministrstvo za zunanje zadeve.

navajajo na ugotovitev, da je takšna pomoč bolj koristila državi donatorki kot državi prejemnici, prejemnico pa je bolj in bolj potiskala v odvisnost od tujega tehničnega znanja in izkušenj.

Osrednjega pomena za mednarodno razvojno sodelovanje so Milenijska deklaracija²⁰ in iz nje izhajajoči milenijski cilji²¹, sprejeti v OZN v letu 2000, med katere spadata tudi vzpostavitev svetovnega partnerstva za razvoj ter zmanjšanje skrajne lakote in revščine (Tori 2008, 20).

Največja donatorica razvojne pomoči na svetu je Evropska unija. Delovanje Evropske unije na področju razvoja temelji na Evropskem razvojnem konsenzu (*European Consensus on Development*), ki je bil sprejet v decembru 2005. Ta dokument identificira zavzetost Evropske unije za izkoreninjenje revščine ter izgradnjo stabilnejšega in enakopravnijšega sveta (Evropska komisija 2009).²² Kot največji svetovni donator razvojne pomoči si je Evropska unija v zadnjih nekaj letih močno prizadevala za izboljšanje kvalitete zagotavljanja razvojne pomoči. Evropska unija je dala tudi velik prispevek k sprejemu Pariške deklaracije²³ o učinkovitosti razvojne pomoči (*Paris Declaration on Aid Effectiveness*), ki so jo Parizu v letu 2005 na forumu na visokem nivoju sprejeli ministri razvitih držav in držav v razvoju ter voditelji bilateralnih in multilateralnih razvojnih institucij (OECD 2005). Predstavlja praktičen, akcijsko orientiran načrt z namenom izboljšave kvalitete razvojne pomoči ter njenega vpliva na razvoj. Promovira model partnerstva, ki izboljšuje transparentnost ter medsebojno odgovornost pri izrabi razvojnih virov (OECD 2009).

²⁰ *United Nations Millenium Declaration*

²¹ Zmanjšanje skrajne lakote in revščine, zagotovitev enake osnovnošolske izobrazbe za vse, spodbujanje enakopravnosti žensk in enakosti med spoloma, zmanjšanje umrljivosti otrok mlajših od pet let, izboljšanje zdravja mater, obvladovanje HIV/AIDS-a, malarije ter drugih z revščino povezanih bolezni, zagotovitev okoljske trajnosti, vzpostavitev svetovnega partnerstva za razvoj (Tori 2008, 20).

²² Evropski razvojni konsenz identificira skupne vrednote, cilje, principe ter zaveze v razvojnih politikah Evropske komisije ter držav članic Evropske unije, in sicer (Evropska komisija 2009):

- zmanjšanje revščine v skladu s cilji Milenijske deklaracije;
- razvoj, ki bo temeljil na demokratičnih vrednotah Evropske unije – spoštovanje človekovih pravic, spoštovanje demokracije, socialne pravičnosti, osnovnih svoboščin ter vladavine prava, enakosti spolov, solidarnosti, učinkovito multilateralno delovanje, še posebej skozi OZN;
- predpostavka, da so države v razvoju same odgovorne za lasten razvoj.

Evropski razvojni konsenz opredeljuje tudi časovni načrt povečevanja razvojne pomoči, ki članice obvezuje, da delež za uradno razvojno pomoč do leta 2010 povečajo na 0,56 % BND-ja, do leta 2015 pa na 0,7 % BND-ja. Pri tem bo polovica dodatne razvojne pomoči namenjena Afriki, pri čemer bo poseben poudarek na t.i. šibkih državah, afriških državah z majhnim številom donatorjev ter revnim v državah s srednje velikim dohodkom (Evropska komisija 2009).

²³ Vsebuje 56 partnerskih zavez, ki so organizirane v okviru petih ključnih principov, in sicer: lastništvo, usklajevanje, vključevanje, rezultati ter medsebojna odgovornost.

LR Kitajska Afriki zagotavlja razvojno pomoč od leta 1957 dalje. Razvojna pomoč Kitajske Afriki predstavlja kar 44 % vse kitajske razvojne pomoči. Sloni pretežno na subvencijah, posojilih ter posredovanju tehničnega znanja²⁴ (Chidaushe 2007, 112). Kitajska se pri tem osredotoča predvsem na velike infrastrukturne naložbe, proizvodnjo, trgovino ter investicije. Pomemben sestavni del kitajskega programa razvojne pomoči v Afriki predstavlja tudi sodelovanje kitajskih podjetij (Alden 2007, 23).

Za mnoge afriške države je kitajski pristop k zagotavljanju razvojne pomoči privlačnejši od pristopa zahodnih držav. Kitajska naj bi namreč ponujala pomoč brez »političnih pogojev«, ki so mnoge afriške države, kot so Angola, Sudan in Zimbabve, privedli do izmikanja programom mednarodnih finančnih institucij ter drugih donatorjev (Chidaushe 2007).

Vendar pa kitajska pomoč Afriki ni brez pogojev, kot radi poudarjajo uradni kitajski viri. Vključuje dva pogoja, in sicer (Chidaushe 2007, 116):

- politični pogoj spoštovanja principa »ene Kitajske«, kar pomeni, da afriška država, ki sodeluje z LR Kitajsko, hkrati ne more sodelovati s Tajvanom;
- ekonomske pogoje, ki kitajskim podjetjem omogočajo dostop do sredstev (virov), uporabo lastne delovne sile ter repatriacijo dobičkov.

Hkrati pa kitajski pristop pri zagotavljanju razvojne pomoči pomeni, da se Kitajska izogiba spoštovanju določil mednarodnih pogodb, zlasti Pariške deklaracije. Zato je Evropski parlament v letu 2007 sprejel posebno Poročilo o politiki Kitajske in njenem vplivu na Afriko (2007/2255(INI)), v katerem poziva Kitajsko k spoštovanju načel Pariške deklaracije (Evropski parlament 2007)²⁵.

To poglavje lahko sklenemo z ugotovitvijo, da ima hitro rastoče kitajsko gospodarstvo izredno velike potrebe po energiji in surovinah. Afrika tako predstavlja nov bazen za preskrbo s temi vrstami

²⁴ Ključne kitajske institucije, vključene v izvajanje in zagotavljanje programa razvojne pomoči, so Ministrstvo za gospodarstvo, Ministrstvo za zunanje zadeve ter državne banke. Najpomembnejšo vlogo pri dostopu do afriških vlad igrata Kitajska izvozno-uvozna banka ter Kitajska razvojna banka. (Alden 2007).

²⁵ Poročevalka Evropskega parlamenta Ana Maria Gomes o vplivu Kitajske na Afriko pravi: »Na Kitajsko moramo vplivati tako, da bo sodelovala in se ravnala po določenih merilih, kot to mi počnemo v okviru OECD. Kitajska je pomembna velesila, stalni član Varnostnega sveta in prav zaradi tega mora v Afriki in drugih delih sveta delovati odgovorno.«(Evropski parlament, 2008)

virov in surovin. Na drugi strani pa afriške države predstavljajo tudi hitro rastoči trg za prodajo kitajskih proizvodov. Ključna značilnost gospodarskega sodelovanja med Afriko in Kitajsko je integralni pristop. S pogodbami, s katerimi si Kitajska zagotavlja dobavo nafte in ključnih surovin, afriškim državam zagotavlja finančno pomoč v obliki gotovinskih posojil, izgradnjo infrastrukture, projekte razvoja podeželja, izgradnjo industrijskih parkov, usposabljanje in štipendije. Pri zagotavljanju pomoči igrajo še posebej pomembno vlogo kitajska podjetja. Četudi naj bi Kitajska ponujala svoje gospodarsko sodelovanje in zagotavljanje pomoči brez političnih omejitev, nas izvedena analiza podatkov vendarle usmerja k zaključku, da tudi pri medsebojnem sodelovanju med Kitajsko in Afriko lahko govorimo o reprodukciji vzorca gospodarskega sodelovanja s starimi kolonialnimi silami ter o potrjevanju teorije odvisnosti. Takšno ugotovitev krepijo tudi podatki o strukturi projektov, ki jih financira Kitajska v afriških državah. V mnogih primerih razmerje deležev med kitajskimi izvoznimi projekti (delom in stroški) z lokalnimi afriškimi znaša 70 % proti 30 % v korist Kitajske (Rocha 2007, 25).

4. POLITIČNI ODNOSI MED LR KITAJSKO IN AFRIŠKIMI DRŽAVAMI

V tem poglavju bom podrobneje analizirala politične odnose med LR Kitajsko in Afriko, in sicer z osvetlitvijo zgodovinskega ozadja odnosov ter s predstavitvijo ključnih dokumentov, na katerih sloni današnja kitajska politika do afriških držav. Ker Kitajska s svojim delovanjem v Afriki nakazuje nek drugačen alternativni vzorec odnosov, bom zaključila s podpoglavjem Kitajski model kot alternativa zahodnemu modelu.

Čeprav ima sodelovanje Kitajske in Afrike dolgo zgodovino, pa ključen faktor, ki nam danes lahko pomaga razumeti odnos Kitajske do afriških držav, predstavljajo usmeritve kitajske zunanje politike. V obdobju hladne vojne je Kitajska v Afriki videla predvsem poligon za ideološko tekmovanje s Sovjetsko zvezo (Alden 2007, 9). Kitajska je v tem času predstavljala alternativo politični, diplomatski in vojaški pomoči, ki jo je zagotavljala Sovjetska zveza afriškim osvobodilnim gibanjem. Ko se je izčrpal ideološki naboj, so se medsebojni odnosi začeli razvijati predvsem na podlagi potreb po zagotavljanju virov za hitro rastoče kitajsko gospodarstvo. Predvsem v devetdesetih se je zunanja politika Kitajske zaradi silovitega razvoja svojega gospodarstva začela ponovno ozirati po Afriki in vanjo prodirati v tesni navezi s kitajskimi podjetji (Rocha 2007, 24). »V skladu s prenosom fokusa kitajskih odnosov z Afriko od ideologije k blagovni menjavi, se je spremenila tudi podoba Kitajske v afriških očeh – od ideološkega zaveznika v borbi proti

kolonializmu, apartheidu in dominaciji zahoda do poslovnega partnerja in vzhajajoče ekonomske sile« (Obiorah 2007, 39).

Kitajsko-afriški politični odnosi danes slonijo na zgodovinskih izkušnjah, zasledovanju lastnega interesa in tudi na zasledovanju skupnih razvojnih ciljev. Politična osnova za razvoj kitajskih odnosov z afriškimi državami je »princip ene Kitajske« (Yige Zhongguo Yuanze - 一个中国原则)²⁶. Izhajajoč iz uradnih izjav visokih kitajskih predstavnikov naj bi bili temeljni elementi sodobnih kitajsko-afriških odnosov enakost, vzajemna korist, solidarnost in uresničevanje skupnih razvojnih ciljev (Zhonghua Renmin Gongheguo Guowuyuan Xinwen Bangongshi 2000; Zhongguo Zhengfu 2006). Bolj celostno pa se danes v kitajsko-afriških odnosih uveljavlja tako imenovan »kitajski model«. Kitajski model je alternativa političnemu in ekonomskemu modelu zahodnih držav in pomeni »model brez političnih omejitev«. Za Kitajsko demokratičnost, spoštovanje človekovih pravic in dobro upravljanje ne veljajo kot predpogoji za medsebojno sodelovanje, kot to velja za zahodne države. Zato je sodelovanje s Kitajsko za afriške države privlačnejše, Kitajska je prodornejša od zahodnih držav in v zadnjem času izkazuje vidnejše rezultate medsebojnega sodelovanja (Marks 2007, 6).

4.1. Zgodovinsko ozadje odnosov med Kitajsko in afriškimi državami

Začetek prvih političnih stikov in neposrednega trgovanja med Kitajsko (Zhongguo - 中国) in Afriko (Feizhou - 非洲) sega v 15. stoletje, čas dinastije Ming (明- 1368-1644 n.št.)²⁷ (Obiorah 2007, 35), ko je ob svoji ponovni združitvi Kitajska veljala za vodilno pomorsko velesilo. Velike pomorske cesarske ekspedicije na zakladnih ladjah vzdolž vzhodnoafriških obal, katerih namen je bil razširiti prestiž Kitajske ter povečati njen politični vpliv, je v tistem času vodil admiral evnuh Zheng He (郑和)²⁸. Uradne misije kitajskega dvora so veliko prispevale k promociji trgovanja ter vodile številne afriške misije na kitajski dvor (Saje 1997, 89-90). Prijateljske izmenjave med Afriko in Kitajsko so bile prekinjene z vdorom zahodnih imperialističnih sil. Mnoge regije v Afriki so postale kolonije, Kitajska pa je dobila status polkolonije. V tistem času je tudi Kitajska občutila

²⁶ Predstavlja mejnik politike kitajske vlade do vprašanja Tajvana. Ta princip je leta 1979 vpeljal Deng Xiaoping in predstavlja princip mirne združitve oz. ene države in dveh sistemov.

²⁷ Od tod ime Zhongguo (中国) oz. Kitajska, ki pomeni osrednjo deželo, in tudi drugo ime Tianxia (天下), ki pomeni vse, kar je pod nebom.

²⁸ Splošno znan kot ' evnuh Trije biseri'.

represijo na lastnih tleh. Nekaj prebivalcev Kitajske je bilo poslanih v Afriko, kjer so kot orientalski delavci v okviru imperialističnih zahtev prisilno delali na izkoriščanju naravnih bogastev Afrike. Skupna izkušnja kolonialnega izkoriščanja Afrike in Kitajske je le še okrepila občutek solidarnosti in občutek doživljanja skupne usode (Ji 1983, 26).

Po Kitajski revoluciji leta 1949, ob ustanovitvi Ljudske republike Kitajske (Zhonghua Renmin Gongheguo - 中华人民共和国), ko je oblast prevzela Kitajska Komunistična partija (Gongchangdang - 共产党) pod vodstvom Mao Zedonga (毛泽东),²⁹ in v času, ko je mnogo afriških držav doseglo svojo neodvisnost, sta vzpostavitev in razvoj prijateljskih odnosov z afriškimi državami začela predstavljati pomemben del kitajske zunanje politike. Začelo se je novo zgodovinsko obdobje (china.org.cn), ko se je začel na novo oblikovati kitajski odnos do afriških držav, ki obstaja še danes (Ji 1983, 26 ; Obiroah 2007, 35).

Prvi diplomatski odnosi med Ljudsko Republiko Kitajsko ter afriškimi državami so bili vzpostavljeni z Egiptom 30. maja 1956. Temu je sledila postopna vzpostavitev formalnih vezi s 43 afriškimi državami³⁰ (China.org.cn 2000).

Dogodka, ki sta pomembneje zaznamovala osnovo zunanjepolitičnega odnosa Kitajske do Afrike, sta bila Bandunška konferenca³¹ in ustanovitev Afro-azijske organizacije ljudske solidarnosti. Bandunška konferenca, ki je potekala leta 1955 v Indoneziji, je postavila temelje ekonomskega ter kulturnega sodelovanja med azijskimi ter afriškimi narodi ter nasprotovanje kolonializmu. Drugi pomembnejši dogodek je bila ustanovitev Afro-azijske organizacije ljudske solidarnosti v letu 1957³². Solidarnost, zasnovana na podpori osvobodilnim gibanjem v Afriki, je vodila k zagotovitvi pomembnega političnega temelja za razvijajoči se odnos med Kitajsko in Afriko (Power in Mohan 2008, 11).

V obdobju med 1950 in 1980 je Kitajska poleg svoje podpore osvobodilnim gibanjem afriškim državam zagotavljala tudi podporo pri izvedbi številnih projektov po celi Afriki (Obiroah 2007, 35). Eden večjih projektov, pri katerih je sodelovala Kitajska, je bila gradnja železnice med Tanzanijo in

²⁹ Vojaški in politični vodja Ljudske republike Kitajske od njene ustanovitve leta 1949 do leta 1976.

³⁰ Seznam držav glej v prilogi B.

³¹ Osnovanje Afro-azijskega de facto bloka proti Zahodu .

³² Oz. AAPSO – Afro-Asian People's Solidarity Organisation.

Zambijo³³ v sedemdesetih letih. (Ji 1983, 26) . S svojo podporo temu ter številnim drugim projektom v Afriki na področjih kmetijstva, ribištva, tekstilne industrije, energije, infrastrukture, proizvodnje energije ter zaščite voda si je Kitajska zagotovila zaupanje afriških narodov. (Obiorah 2007, 35)

Drugo obdobje odnosov je obdobje med letoma 1979 in 1990, ki je bilo zaznamovano s korenitimi spremembami tako v Afriki, kot tudi na Kitajskem. Afriko so v tem obdobju zaznamovale velike strukturne spremembe, liberalizacija gospodarstva ter razvoj večstrankarskega sistema, ki sta jih predpisovala Mednarodni denarni sklad in Svetovna banka (Mwanawina 2008). Kitajska pa je v tem obdobju poizkušala najti izhod iz družbenega kaosa ter gospodarske krize, ki ju je za seboj pustila Kitajska kulturna revolucija. Politika ekonomskih reform in odpiranja v svet, ki jo je v letu 1978 sprejela Kitajska, je ideologijo potisnila na stran, v ospredje pa je prišel gospodarski razvoj. V letu 1991 je bila na Kitajskem vpeljana politika odpiranja v svet, ki je povezovanje z Afriko postavila v ospredje. Odnos med Kitajsko in Afriko se je nadaljeval na tradicionalnih prijateljskih temeljih s posebnim poudarkom na političnem in gospodarskem sodelovanju (Mwanawina 2008).

Kitajsko vodstvo je ob svojem obisku afriških držav v letih 1982 in 1983 uveljavilo politiko štirih principov³⁴ pri razvoju ekonomskega in tehnološkega sodelovanja z afriškimi državami, čemur je sledil porast medsebojne trgovine in gospodarskega sodelovanja (China.org.cn). To obdobje je pomenilo prekinitev sodelovanja Kitajske in afriških držav na podlagi solidarnosti do tretjega sveta in njegovo vzpostavitev na temelju ekonomskih principov.

V devetdesetih letih je Kitajska povečala pomoč afriškim državam ter si s ponovno uporabljeno retoriko v duhu »medsebojnega spoštovanja« in »skrbi za raznolikost« v odnosu do afriških držav pridobila njihovo priznanje v mednarodnih organizacijah, priznanje suverenosti Pekinga nad Tajvanom ter indiferentnost afriških držav pri vprašanju kršenja človekovih pravic na Kitajskem (Obiorah 2007, 35-36).

V letu 2005 je prišlo med Kitajsko in afriškimi državami do pogostejših stikov na področju mednarodnih zadev. »Kitajska je podprla vodilno vlogo Afriške unije pri afriških zadevah, implementacijo Novega afriškega partnerstva za razvoj ter podprla njihove potrebe oziroma želje v

³³ Znano pod imenom Tazara oz. Tanzam Railway.

³⁴ Medsebojna dobrobit, poudarek na učinkovitosti, različni kanali, skupni razvoj.

multilateralnih organizacijah, kot sta Organizacija združenih narodov ter Svetovna trgovinska organizacija« (Showchina.org 2006).

4.2 Uradni temelji današnje kitajske politike do afriških držav

4.2.1. Dokument Kitajska afriška politika

Prvi uradni dokument z naslovom "Kitajska afriška politika" (Zhongguo dui Feizhou Zhengce wenjian - 中国对非洲政策文件)³⁵ v zgodovini kitajsko-afriških odnosov je kitajska vlada izdala 12. januarja 2006. Dokument izpostavlja zgodovino zadnjih petdesetih let prijateljskih odnosov med Kitajsko in afriškimi državami ter poudarja pomen strateškega partnerstva. Potrjuje vlogo afriških držav v novih okoliščinah po koncu kolonializma in pojasnjuje osnovni namen kitajske politike do afriških držav in njene usmeritve (Zhongguo zhengfu 2006).

Vsebina dokumenta zajema celovit, usklajen načrt ključnih strateških ciljev in strategij Kitajske do afriških držav na številnih področjih ter mehanizmov za njihovo dosego. Obsega številna področja, kot so: izmenjave obiskov na visoki ravni, posvetovalni mehanizmi na področjih trgovine in naložb, kmetijstva, financ, virov, sodelovanja na področju turizma, infrastrukture, odpisa dolgov ter sodelovanje na področjih znanosti in tehnologije, razvoja človeških virov ter kulturnih izmenjav (Chidaushe 2007, 109). Ta dokument daje velik poudarek osnovnim principom, na katerih temelji kitajska strategija do afriških držav, in sicer: poštenje, prijateljski odnosi, enakost, vzajemne koristi medsebojnega sodelovanja, medsebojna podpora, medsebojno učenje, skupna blaginja ter iskanje skupnega razvoja (Pham 2007). Ena izmed njegovih najbolj izrazitih značilnosti sta pristop t.i. mehke moči ter prijateljski slog. Prijazen odnos, ki ga odraža ta dokument, se je mnogim Afričanom zdel dobrodošel, saj je bil pravo nasprotje pristopa zahodnih držav, ki je temeljil na izkoriščanju ter grobem pristopu od zgoraj navzdol (Chidaushe 2007, 109).

³⁵ Povzetek vsebine dokumenta glej v prilogi D.

4.2.2 Kitajsko-afriški vrh oz. Kitajsko-afriški vrh o gospodarskem sodelovanju (FOCAC)

Kitajske zaveze v zvezi s kitajsko zunanjo pomočjo Afriki, ki jih navaja dokument z naslovom Kitajska politika do afriških držav iz leta 2006, so bile istega leta kasneje dopolnjene na Kitajsko-afriškem vrhu – FOCAC, kjer se je Kitajska zavezala, da bo svojo pomoč afriškim državam dodatno podvojila (Chidaushe 2007).

Med LR Kitajsko in afriškimi državami je bil oktobra 2000 ustanovljen Kitajsko-afriški vrh, uradno znan kot Kitajsko-afriški forum o gospodarskem sodelovanju FOCAC (Zhongfei hezuo luntan - 中非合作论坛)³⁶. Namen njegove ustanovitve je bila promocija kitajsko-afriških tradicionalnih prijateljskih odnosov in sodelovanja. FOCAC predstavlja mehanizem za kolektivni medsebojni dialog in sodelovanje. Ustanovljen je bil z namenom soočanja z novimi izzivi ter pospeševanjem skupnega razvoja med Kitajsko in afriškimi državami³⁷ (Xinhua 2006). Zadnje srečanje kitajsko-afriškega vrha je potekalo v Pekingu novembra 2006, ob 50-letnici ustanovitve prvih uradnih diplomatskih odnosov med LR Kitajsko in afriškimi državami. Na njem se je zbralo veliko število voditeljev in političnih predstavnikov iz 48 afriških držav (Marks 2007). Srečanje je predstavljalo največje in medijsko najbolj odmevno mednarodno srečanje, ki jih je kdajkoli v zgodovini gostila kitajska prestolnica (Marks 2007).

Ključni dokument zadnjega srečanja FOCAC je bila deklaracija, sprejeta 5. novembra 2006. Bistvo deklaracije je novo strateško partnerstvo, temelječe na politični enakosti, medsebojnem zaupanju, gospodarskem obojestransko koristnem sodelovanju ter kulturnimi izmenjavami (Marks 2007, 1). Na tem kitajsko-afriškem vrhu je kitajski predsednik Hu Jintao (胡锦涛)³⁸ napovedal program pomoči ter obseg sredstev, ki naj bi jih v obdobju nadaljnjih treh let Kitajska nudila afriškim državam. Afriškim državam je obljubil finančno podporo v obliki koncesijskih posojil. Najpomembnejša poteza LR Kitajske, sprejeta na forumu, pa je obljubljeni odpis večjega dela finančnega dolga revnejšim afriškim državam (Marks v Manji in drugi 2007, 1-2).

³⁶ oz. Forum on China-Africa cooperation . Danes šteje 49 članic.

³⁷ Odkar je bil forum ustanovljen, sta bili sklicani že dve ministrski konferenci, in sicer v Pekingu (北京) na Kitajskem in v mestu Adis Abeba (亚的斯亚贝巴) v Etiopiji (埃塞俄比亚).

³⁸ Predsednik LR Kitajske od leta 2003

Bistveni poudarki kitajsko-afriškega vrha, ki je v novembru 2006 potekal v Pekingu na Kitajskem, so bili:

- podvojitev obsega razvojne pomoči afriškim državam, dosežene v letu 2006, do leta 2009;
- zagotovitev koncesijskih posojil afriškim državam v vrednosti 5 mlrd USD;
- vzpostavitev kitajsko-afriškega razvojnega fonda, v skupnem obsegu 5 mlrd USD z namenom, da se pospeši zanimanje kitajskih podjetij za investicije v afriške države;
- preoblikovanje posojil, plačljivih konec leta 2005, v posojila brez obveznosti plačil obresti, ki so jih najele globoko zadolžene najrevnejše ter najmanj razvite afriške države, diplomatske partnerice LR Kitajske;
- nadaljnje odpiranje trga LR Kitajske afriškim državam s povečanjem obsega izvoznih artiklov v LR Kitajsko (od 190 na 440 izvoznih proizvodov), pri čemer bodo ti proizvodi iz najmanj razvitih afriških držav, ki imajo vzpostavljene diplomatske odnose s Kitajsko, deležni brezcarinske obravnave;
- ustanovitev treh do petih tržnih in ekonomskih območij v obdobju naslednjih treh let;
- V treh letih naj bi:
 - zagotovili šolanje 15 000 afriških strokovnjakov;
 - napotili 1000 strokovnjakov za kmetijstvo v afriške države;
 - vzpostavili 10 demonstracijskih centrov za kmetijsko tehnologijo;
 - zgradili 30 bolnišnic in zagotovili subvencije za oskrbo z zdravili za malarijo in 30 centrov za preprečitev in zdravljenje malarije v afriških državah;
 - napotili 300 mladih prostovoljcev v afriške države;
 - zgradili 100 šol in povečali število kitajskih vladnih štipendij. (Marks, 2)
- izgradnja konferenčnega centra za Afriško unijo z namenom podpore integracijskim procesom med afriškimi državami.

Poleg voditeljev držav so bili na FOCAC-u prisotni tudi poslovneži z obeh strani, tako kitajski, kot tudi afriški, ki so se pogovarjali o tržnih ter investicijskih možnostih in sklenili nekaj sporazumov na področjih infrastrukture, komunikacij, tehnologije in opreme, energije, razvoja virov, financ ter zavarovanj v vrednosti 1,9 mlrd USD.

Mnoge odločitve, sprejete na zadnjem kitajsko-afriškem vrhu v letu 2006, dejansko odsevajo kitajsko zavedanje bojzani Afrike pred novim imperializmom. S tem razlogom je državni svet

kabineta kitajske vlade v novembru 2006 (sočasno ob potekanju kitajsko-afriškega vrha) izdal odlok devetih principov za vzpodbudo ter standardizacijo prekomorskih investicij podjetij. Ti principi se nanašajo na upoštevanje lokalnih zakonov, ponujenih pogodb na podlagi enakosti ter transparentnosti, zaščito delavskih pravic lokalnih delavcev ter zaščito okolja (Marks 2007, 5).

Nekaj izmed oblik pomoči, predlaganih na kitajsko-afriškem vrhu v letu 2006, pa dejansko odseva drugačno sliko, kot si želi prikazati Kitajska. Na to opozarja tudi Chidaushe, ki pravi, da so dejanske koristi Afrike od kitajske pomoči pravzaprav minimalne. Potrebe posameznih afriških držav po pomoči pri izgradnji infrastrukturnih objektov ter pri zagotavljanju strokovne pomoči so namreč veliko večje od tistih, ki so bile predlagane na zadnjem srečanju FOCAC-a (Chidaushe 2007, 111). Ob tem navaja, da bo predlaganih sto šol, ki naj bi jih Kitajska zgradila v Afriki, pomenilo zgolj dve šoli na posamezno afriško državo, čeprav vsaka izmed teh držav za svoje potrebe potrebuje več kot sto šol. Podobno velja za izgradnjo petdeset klinik ter za pomoč kmetijskih strokovnjakov, za katere se je Kitajska zavzela v okviru sklepov zadnjega srečanja FOCAC v novembru 2006 (Chidaushe 2007, 111).

Dejanske afriške in kitajske številke v zvezi z realizirano kitajsko podporo Afriki so pogosto zelo nezanesljive. Enega izmed takšnih primerov navaja tudi Alec Russell v časopisu Financial Times, ki pravi, da je angolska vlada v letu 2007 priznala, da eno izmed posojil, ki naj bi predstavljalo steber trgovskih vezi med Kitajsko in Angolo, znaša manj kot eno tretjino obljubljenega posojila. Po podatkih angolskega Ministrstva za finance je tako vrednost kreditne linije Kitajskega mednarodnega fonda (CIF)³⁹ iz leta 2005 namesto 9,8 mlrd USD znašala zgolj 2,9 mlrd USD (Russell, 2007, 6). Zato je za Afriko ključnega pomena, da se ne osredotoči zgolj na sodelovanje s Kitajsko, temveč ohranja dobre odnose tudi z ostalimi tujimi partnerji (Chidaushe 2007, 111).

³⁹ China International Fund.

4.3 Kitajski model kot alternativa zahodnemu modelu?

Obča percepcija kitajskega modela medsebojnega sodelovanja med Kitajsko in Afriko je, da predstavlja alternativo političnemu in ekonomskemu modelu washingtonskega konsenza.⁴⁰ Od sredine osemdesetih let so bile tako afriške države prejemnice mednarodne razvojne pomoči prisiljene sprejeti strukturne spremembe, gospodarsko okrevanje in programe za zmanjševanje revščine kot predpogoje, ki so jih morale izpolnjevati, da so dobile pomoč zahodnih donatorjev in mednarodnih finančnih ustanov. Afriške države so bile prisiljene sprejeti ekonomske in politične reforme, ki sta jih »predpisovala« Svetovna banka in Mednarodni denarni sklad (IMF). V sklop teh reform so sodile tudi politična liberalizacija, odprava enopartijskih sistemov in spoštovanje človekovih pravic (Obiroah 2007).

Vendar pa vsiljene reforme v Afriki niso uspele zmanjšati revščine, ampak so jo po mnenju mnogih afriških intelektualcev ter civilnodružbenih akterjev celo povečale, povečala pa sta se tudi izkoriščanje ter pomanjkanje (Campbell 2007, 129). Mnogo afriških vlad se je vsiljenim pogojem upiralo, vendar pa so hkrati iz pragmatizma sprejemale minimum zahtevanih ekonomskih in političnih reform, da bi ugodile zahodnim vladam ter s tem upravičile pridobivanje prilivov pomoči. Takšne vrste pogojevanja so še posebej v obdobju po koncu hladne vojne prispevale h krepitvi dominacije zahoda ter marginalizaciji Afrike, kar je nadalje prispevalo k povečanju občutkov nepomembnosti in nemoči med afriškim ljudstvom (Obiroah 2007, 43-44). Navkljub obetavnim sporazumom med Evropo in Afriko pa je ta odnos mogoče označiti kot neokolonialen.

V začetku uveljavljanja političnih pogojev za prejemanje pomoči so se afriške države tem pogojem upirale z argumenti, da zahodna demokracija ni skladna s potrebami Afrike in da bo podpihovala etnične konflikte in nestabilnost v regiji. Toda sčasoma so ugovori te vrste prenehali. Ob prelomu tisočletja ni nobena afriška vlada več odkrito nasprotovala washingtonskemu konsenzu (Obiroah 2007).

⁴⁰ Washingtonski konsenz pomeni sklop desetih posebnih predpisov, ki predstavljajo standardni paket reform, ki ga institucije kot so Mednarodni denarni sklad, Svetovna banka ter ameriška zakladnica namenjajo kot vzpodbude državam v razvoju, ki so zašle v krizo.

Ko pa se je v devetdesetih pojavila Kitajska, ki ni zahtevala spoštovanja principov politike, ki so jo zagovarjale mednarodne finančne institucije, je to na afriškem kontinentu zbudilo veliko zanimanje. Kitajska se je tako predstavila kot alternativa zahodnemu političnemu in ekonomskemu modelu.

Kaj so temeljne značilnosti modela:

- odsotnost političnih omejitev – predpostavka, da je demokracija bistven pogoj razvoja;
- one-stop shop pristop – etatizem je še vedno ena ključnih značilnosti kitajskega gospodarstva. Pomeni, da lahko Kitajska afriškim partnericam v zameno za to, da ji zagotovijo dostop do energetskih virov in strateških surovin, ponudi kombinacijo ugodnih posojil, izgradnjo infrastrukture, poceni gradnjo industrijskih parkov za mala podjetja, štipendije in izobraževanje afriških strokovnjakov.

Za razliko od zahodnih investicij pa kitajske investicije v Afriki afriškim gospodarstvom pravzaprav zagotavljajo dolgotrajni razvojni potencial ter drugačno alternativo za afriške voditelje in podjetnike (Campbell 2007, 129).

Kot vsako mednarodno sodelovanje ima tudi sodelovanje med Kitajsko in Afriko tako dobre kot tudi slabe strani. Za mnoge analitike je to sodelovanje le še eno poglavje stare zgodbe o Afriki, ki pomeni ropanje njenih virov z namenom bogatenja tujih sil; takšno opustošenje pa prebivalcem Afrike ne prinaša večjih koristi (Alden 2007, 4).

Navkljub temu, da novo nastalim odnosom med Kitajsko in Afriko pripisujejo globalizacijski pečat, obstajajo med kitajsko-afriškimi odnosi številne značilnosti, ki kitajsko-afriške odnose razlikujejo od odnosov med Afriko ter ZDA in Evropsko unijo, in sicer:

- Kitajska ni bila nikoli udeleženska transatlantske trgovine s sužnji;
- Kitajska nima nikakršne kolonialne tradicije ter izvajanja genocida ali okupacije Afrike;
- Kitajska je nudila podporo osamosvojitvenim procesom afriških držav s svojo diplomatsko, politično, materialno ter vojaško podporo;
- Kitajska ni bila nikoli povezana s politikami strukturnega prilagajanja, ki so v zadnjih tridesetih letih osiromašile Afriko (Campbell 2007, 130).

V kitajsko-afriških odnosih se tako po eni strani nakazuje vzorec ekonomskega sodelovanja oz. geopolitike partnerstva (Mohan in Power 2008). Po drugi strani pa se v njih nakazuje oživitev starega vzorca »triangulacije« v novih mednarodnih okoliščinah. To pomeni, da afriške države niso odvisne od enega zunanjega podpornika. Izbirajo lahko med odnosi z več kot eno zunanjo državo ter imajo od tega ekonomske in politične koristi. Te jim omogočajo večji manevrski prostor ter večjo konkurenco (Large 2007, 159).

5. OCENA SODELOVANJA MED LR KITAJSKO IN AFRIŠKIMI DRŽAVAMI NA PODLAGI INTERVJUJEV

Kot pravi Alden, so hitre spremembe v kitajsko-afriških odnosih sprožile mnogo razprav tako v akademskih, kot tudi v političnih krogih v svetu. Njihova razmišljanja je povzel v naslednjih točkah (Alden 2007, 5-6):

- Kitajska kot razvojni partner – angažma Kitajske v Afriki je del dolgotrajne strateške zaveze do afriškega kontinenta, ki temelji na lastnih ekonomskih potrebah, ter zaveze, da Afriki prenese lastno izkušnjo razvoja. Hkrati pa izraža željo po izgrajevanju učinkovitih partnerstev držav v razvoju.
- Kitajska kot ekonomski tekmeč – Kitajska je vpletena v kratkoročno prisvojitve virov, neupoštevajoč človekove pravice ter lokalne skrbi in potrebe ekološke in razvojne narave. Na podlagi tega pristopa so ekonomske koristi Afrike ogrožene s strani kitajskih tekmecev.
- Kitajska kot kolonizator – Angažma Kitajske v Afriki je del dolgoročne strategije, ki je usmerjena v opustitev tradicionalne zahodne orientacije s sklepanjem partnerstev z afriškimi elitami pod pretvezo solidarnosti. Na podlagi tega vidika je moč sklepati, da bo privedel do politične kontrole nad afriškim kontinentom.

Kaj menijo o teh tezah, sem spraševala tudi intervjuvance, dobre poznavalce kitajsko-afriških odnosov. Vprašalnik o politično-ekonomskih odnosih med LR Kitajsko in afriškimi državami sem

poslala šestim poznavalcem politike njunega medsebojnega sodelovanja.⁴¹ Odgovore sem prejela od štirih izmed njih, in sicer: Agnese Formice, doktorske kandidatke, ki pripravlja doktorsko disertacijo na temo promocije ekonomsko-socialnih in kulturnih pravic v sistemu kitajske pomoči Afriki, iz Univerze v Urbinu v Italiji, Maxa Shonhiwa Zimanija, predsednika društva Afriški center v Ljubljani, Joseja Carlosa Amarala, mag. diplomacije in svetovalca z ekonomskega sektorja ambasade republike Angole v Pekingu na Kitajskem, ter dr. He Wenping, poznavalke Afrike, profesorice in direktorice oddelka za afriške študije na Inštitutu za zahodnoazijske in afriške študije na Kitajski akademiji za družbene vede CASS.

V celoti so njihovi odgovori v izvorni obliki predstavljeni v prilogi naloge, v nadaljevanju besedila pa povzemam ugotovitve, ki jih nakazujejo odgovori vseh štirih intervjuvancev.

Glede prvega vprašanja o pravi naravi kitajskega udejstvovanja v Afriki v zadnjem času so trije izmed njih izpostavili predvsem naslednje značilnosti:

- Pragmatično zasledovanje interesov pridobivanja dostopa do energetskih virov, novih trgov za kitajske proizvode ter utrditve položaja LR Kitajske v mednarodnih odnosih. Kar Kitajsko pri tem razlikuje od afriških tradicionalnih partnerjev, je sodelovanje na relaciji »jug-jug« na eni strani ter povezovanje z afriškimi državami predvsem prek kitajskih državnih podjetij, ki so nosilci zunanje politike na področju trgovine;
- sočasnost pridobivanja ekonomskih koristi in političnega vpliva;
- utrditev medsebojne podpore na mednarodnem prizorišču;
- medsebojna korist z namenom krepitve lastnega gospodarstva.

Pri vprašanju, kaj udejstvovanje Kitajske na dolgi rok pomeni za Afriko, so izpostavili, da je to odvisno od tega, ali bodo afriške države sposobne izkoristiti priložnosti, ki jim jih ponuja kitajsko udejstvovanje v Afriki, in ali bodo sposobne postaviti lastne pogoje in koristi. Gospod Zimani je poudaril, da bo Afrika zaradi intenzivnosti sodelovanja s Kitajsko na dolgi rok izgubila manj, kot bi,

⁴¹ Mag. Jose-Carlosu Amaralu, svetovalcu, zaposlenemu v ekonomskem sektorju angolskega veleposlaništva v Pekingu na Kitajskem, Agnese Formici, doktorski kandidatki, ki pripravlja doktorsko disertacijo na temo promocije ekonomsko-socialnih in kulturnih pravic v sistemu kitajske pomoči Afriki, iz Univerze v Urbinu v Italiji, prof. dr. Nikolaju Jeffsu, predavatelju oddelka za azijske in afriške študije Filozofske fakultete v Ljubljani, Maxu Shonhiwa Zimaniju, predsedniku društva Afriški center v Ljubljani, Yanmei Wang z veleposlaništva republike Kitajske v Sloveniji ter dr. He Wenping, poznavalki Afrike, profesorici in direktorici oddelka za afriške študije na Inštitutu za zahodnoazijske in afriške študije Kitajske akademije za družbene vede CASS.

če bi še vedno sodelovala zgolj z zahodnimi državami. Kot poglobitveni razlog za svojo trditev navaja konkurenco med Kitajsko, Indijo, Japonsko ter zahodnimi državami.

Na vprašanje, kako ocenjujejo kitajski model brez političnih omejitev, so odgovorili precej različno. Gospa Formica je menila, da je oznaka »brez političnih omejitev« globoko zakoreninjena v tradiciji kitajskih mednarodnih odnosov, ki so se začeli razvijati vse od bandunške konference naprej. Izpostavila je opozorila nekaterih zahodnih virov, da politika brez političnih omejitev pomeni zmanjšanje demokracije ter spoštovanja človekovih pravic. Gospa Formica je izpostavila dejstvo, da problem predstavlja »vezana pomoč« Kitajske afriškim državam. Kitajska namreč ponuja ugodna posojila posameznim afriškim državam s pogojem, da morajo projekte, ki jih sofinancira, izvajati kitajska podjetja. Tako se know-how ne prenaša na lokalna podjetja in jim ni zagotovljen socialni napredek.

Gospod Zimani pa je mnenja, da Kitajska v svoji politiki do Afrike dejansko določa politične omejitve in pri tem navaja primer prepovedi udeležbe Dalaj Lame na mirovni konferenci s strani južnoafriške vlade. Model »brez političnih omejitev« pa sicer po njegovem mnenju predstavlja nov val upanja za Afriko, ker ne vsiljuje svojega modela upravljanja, vendar pa se zdi, da bolj ustreza tistim Afričanom, ki zaradi političnih razlogov niso mogli sklepati poslov z zahodnimi državami.

Gospod Amaral v zvezi s tem meni, da ne obstaja nek univerzalen model za opis odnosa. Izpostavlja, da ko govorimo o odnosih med državami, ni dobrih prijateljev, obstaja zgolj dober interes, ki določa naravo odnosov. Poudarja tudi dejstvo, da bo strateški pogled politike nevmešavanja izpodkopaval odnos med Afriko in Zahodnimi državami, predvsem zaradi kitajske razvojne pomoči, ki jo zagotavlja Afriki, še posebej v času krize.

Pri vprašanju, ali je model brez političnih omejitev dober ali nevaren ter kako bo vplival na interese zahodnega kapitala v Afriki, od vseh štirih sogovornikov nisem dobila konkretnih odgovorov.

Pri vprašanju najprimernejše umestitve Kitajske v eno izmed treh Aldnovih alternativnih trditev, in sicer »Kitajske kot razvojnega partnerja, Kitajske kot ekonomskega tekmeca ter Kitajske kot kolonizatorja« kot podlage za opis kitajsko-afriških odnosov v novih okoliščinah, so se njihovi odgovori pokrivali le v določenih točkah.

Gospa Formica meni, da je za opis kitajsko-afriških odnosov najprimernejši termin »Kitajska kot razvojni partner«. Vendar pa bi bilo za to, da bi se lahko v polni meri potrdil, nujno, da afriške države kitajski angažma boljše izkoristijo kot priložnost za svoj razvoj. Kitajskega angažmaja v Afriki vprašana ne vidi kot nekaj kratkoročnega. Kitajska svoj denar vlaga predvsem zato, ker bo na dolgi rok potrebovala resurse.

Gospod Zimani pa je mnenja, da pri sodelovanju z afriškimi državami Kitajsko vodijo dolgoročni ekonomski apetiti. Kitajsko vidi predvsem v smislu »razvojnega partnerja«, vendar pa je mnenja, da se bo premaknila k vlogi »ekonomskega tekmeca«, ter nenazadnje, da je neizogibno, da se bo posledično pojavila tudi v vlogi »kolonizatorja«.

Gospod Amaral meni, da se Kitajska po eni strani Afriki predstavlja kot »razvojni partner«, po drugi strani pa se kaže kot »ekonomski tekmeč« zahodnim državam na afriškem tržišču. Kitajske ne vidi kot »kolonizatorja« na afriškem kontinentu, saj je mnenja, da ima Afrika s kolonizacijo na lastnih tleh precej bogatejše izkušnje kot Kitajska. Prepričan je v to, da se kitajska kolonizacija Afrike ne more zgoditi, predvsem zaradi razvojne pomoči, dolgoročnega medsebojnega partnerstva in sodelovanja na osi jug-jug.

Gospa Wenping je mnenja, da predstavlja dejanski cilj ter bistvo kitajskega udejstvovanja v Afriki prva predpostavka v smislu Kitajske kot »razvojnega partnerja«. Vendar pa je ravno tako mnenja, da se v zadnjem času po drugi strani do določene mere Kitajska kaže kot »ekonomski tekmeč«, kar se kaže predvsem na področju tekstilne industrije.

Na vprašanje, kako naj se Afrika zaščiti pred ponovnim izkoriščanjem in dominacijo tujih gospodarskih velesil, sta bila gospa Formica in gospod Zimani podobnega mnenja. Gospa Formica je menila, da bi morala Afrika okrepiti predvsem institucije Afriške Unije, saj bi s tem postala močnejši pogajalec. Jasneje bi morala definirati tudi svoj model rasti in izkoristiti Kitajsko na način, da bi ta ponujala Afriki nove možnosti sodelovanja, ki se razlikujejo od tistih, ki jih ponujajo zahodne države. Gospod Zimani pa je mnenja, da je afriški razvoj mogoč le z aktivnejšo vlogo Afričanov, druge države pa ta razvoj lahko pospešijo. Afriki so dolgo časa dominirale tuje sile, zato bo potrebovala dolgo časa, da postane samoiniciativnejša, vendar je ta proces že v teku. Izpostavil je tudi proces integracije oz. regionalne integracije v Afriki, ki bi lahko služila kot najboljša možna praksa za druge afriške države. Po njegovem mnenju bo zgolj združena Afrika lahko pripomogla k

zmanjšanju možnosti za izkoriščanje, vendar pa bo preteklo še precej časa, preden bo do tega dejansko prišlo.

6. ZAKLJUČKI

V času naglega vzpona številnih azijskih gospodarstev v osemdesetih letih prejšnjega stoletja je svoj gospodarski vzpon dosegla tudi Ljudska republika Kitajska. Gospodarske reforme, ki jih je leta 1978 v okviru novega vodstva na Kitajskem uvedel Deng Xiaoping, so zaznamovale veliko spremembo tako na notranje-, kot tudi na zunanjepolitičnih področjih.

V okviru nove strategije zunanje politike so tudi afriške države postale del širših geopolitičnih ciljev LR Kitajske. Še posebej je povečano prisotnost LR Kitajske na afriškem kontinentu zaznati v zadnjem času, ko potrebe po novih virih postajajo strateškega pomena za čedalje hitreje rastoče kitajsko gospodarstvo.

Cilj moje diplomske naloge je bil oceniti dejanski vpliv Ljudske republike Kitajske na afriškem kontinentu, in sicer ali ta vodi k večji stabilnosti in gospodarski rasti afriškega kontinenta ali zgolj h gospodarski rasti Ljudske republike Kitajske. Kot podlago za preverjanje osnovnih hipotez sem uporabila koncept geopolitike. Geopolitika je teorija, ki predpostavlja uporabo ekonomskih instrumentov za doseganje političnih ciljev.

Od nastanka LR Kitajske pa do začetka gospodarskega preobrata je Kitajska veljala za zaostalo gospodarstvo. Obdobje skokovite gospodarske rasti se je v Ljudski republiki Kitajski začelo z nastopom novega vodstva v letu 1978 in danes sodi med eno najhitreje rastočih gospodarstev na svetu. Tako hitro rastoče gospodarstvo pa ima izredno velike potrebe po energiji in surovinah. Prav to je razlog, da se Kitajska ozira po Afriki kot novem strateškem partnerju. Poleg naravnih virov, kot so nafta, zemeljski plin ter minerali, predstavljajo vir povpraševanja Kitajske v Afriki tudi relativno neizkoriščeni viri energije, les, kmetijski proizvodi ter ribolov.

Ključna značilnost gospodarskega sodelovanja med Afriko in Kitajsko je močna povezava med mednarodnimi političnimi interesi kitajske vlade in vlogo, ki jo imajo pri uresničevanju njenih ključnih ciljev kitajska podjetja. Kitajska namreč trgovskim partnericam ponuja integralni pristop, ki

prinaša obojestranske koristi. S pogodbami, s katerimi si Kitajska zagotavlja dobavo nafte in ključnih mineralov, afriškim državam zagotavlja finančno pomoč v obliki gotovinskih posojil, izgradnjo infrastrukture, projekte razvoja podeželja, izgradnjo industrijskih parkov, usposabljanje in štipendije.

Čeprav ima sodelovanje Kitajske in Afrike dolgo zgodovino, pa ključen faktor, ki nam danes lahko pomaga razumeti odnos Kitajske do afriških držav, predstavljajo usmeritve kitajske zunanje politike. V obdobju hladne vojne je Kitajska v Afriki videla predvsem poligon za ideološko tekmovanje s Sovjetsko zvezo. Kitajska je v tem času predstavljala alternativo politični, diplomatski in vojaški pomoči, ki jo je zagotavljala Sovjetska zveza afriškim osvobodilnim gibanjem. Ko se je izčrpal ideološki naboj, so se medsebojni odnosi začeli razvijati predvsem na podlagi potreb po zagotavljanju virov za hitro rastoče kitajsko gospodarstvo. Predvsem v devetdesetih letih se je zunanja politika Kitajske zaradi silovitega razvoja svojega gospodarstva začela ponovno ozirati po Afriki in vanjo prodirati v tesni navezi s kitajskimi podjetji.

Bolj celostno pa se danes v kitajsko-afriških odnosih uveljavlja tako imenovan »kitajski model«. Kitajski model je alternativa političnemu in ekonomskemu modelu zahodnih držav in se predstavlja kot »model brez političnih omejitev«. Za Kitajsko demokratičnost, spoštovanje človekovih pravic in dobro upravljanje ne veljajo kot predpogoji za medsebojno sodelovanje, kot to velja za zahodne države. Zato je sodelovanje s Kitajsko za afriške države privlačnejše in zato je Kitajska prodornejša od zahodnih držav in v zadnjem času izkazuje vidnejše rezultate medsebojnega sodelovanja.

Po eni strani se pri kitajsko-afriških odnosih deloma nakazuje stari neokolonialni vzorec izkoriščanja afriških naravnih virov in potrditev teorije odvisnosti, kar kažejo tudi podatki o naravnih virih in surovinah, ki jih Kitajska uvaža, ter o izdelkih, ki jih Kitajska izvaža. Po drugi strani pa kitajska razvojna pomoč nakazuje neko novo kvaliteto medsebojnih odnosov ter novo alternativo Afriki, ki ne temelji zgolj na izkoriščanju. Ne nazadnje takšno ugotovitev potrjujejo mnenja vseh intervjuvancev, ekspertov za kitajsko-afriške odnose.

Kot vsako mednarodno sodelovanje ima tudi sodelovanje med Kitajsko in Afriko tako dobre kot tudi slabe strani. Za mnoge analitike je to sodelovanje le še eno poglavje stare zgodbe o Afriki, ki pomeni ropanje njenih virov z namenom bogatenja tujih sil; takšno opustošenje pa prebivalcem Afrike ne prinaša večjih koristi. Vendar pa obstaja tudi druga plat te zgodbe, ki govori tudi o

prednostih, ki jih medsebojno sodelovanje prinaša tudi afriškim državam. Dobre strani medsebojnega sodelovanja se kažejo predvsem v :

- zviševanju cen afriških izvoznih artiklov;
- povečanih prihodkih državnih proračunov afriških držav;
- razvojni pomoči, posojilih ter odpisih dolgov;
- izboljšanju življenjskih pogojev afriških prebivalcev, njihovem dostopu do uvoženih cenenih oblačil in izdelkov;
- izboljššanemu sistemu komunikacij – boljših možnostih do masovnega dostopa do mobilnega omrežja;
- gradnji objektov za zadovoljevanje skupnih potreb prebivalcev, kot so prometna infrastruktura, mreže železnic in avtocest, športnih in infrastrukturnih objektov, šol, bolnišnic in vladnih poslopij.

Slabe strani medsebojnega sodelovanja pa naj bi se kazale zlasti v:

- izkoriščanju afriških naravnih virov in surovin;
- uvozu cenenih oblačil in izdelkov ter orožja;
- rasti brezposelnosti v Afriki kot posledice prisotnosti kitajskih podjetij, ki v veliki meri uporabljajo materiale in proizvode kitajskega izvora ter zaposlujejo pretežno kitajsko delovno silo;
- podpori nedemokratičnim in totalitarnim afriškim režimom.

V sklopu naloge sem analizirala dve ključni hipotezi:

H1: »Pospeseno sodelovanje med LR Kitajsko in afriškimi državami je posledica nagle gospodarske rasti v Republiki Kitajski in s tem resnično zgolj rezultat čedalje večjih apetitov Republike Kitajske po novih energetskih virih in surovinah, cenejši delovni sili ter novih tržiščih za kitajske proizvode.«

H2: »Pospeseno sodelovanje med LR Kitajsko in afriškimi državami temelji na iskreni zavzetosti Republike Kitajske, da si afriške države ekonomsko opomorejo in dvignejo iz dolgoletne revščine in dominacije Zahodnih držav.«

Na podlagi vseh uporabljenih metod v nalogi lahko sklenem, da ni v celoti potrjena nobena od obeh nasprotujočih si hipotez. Geopolitični interesi Kitajske v večji meri kažejo, da Kitajska Afriko uporablja predvsem kot zelo ugodno okolje za optimalno koriščenje in pridobivanje novih energij in prepotrebnih naravnih virov. Res pa je tudi, da Kitajska v večji meri kot zahodne države afriškim državam zagotavlja tudi izdatno razvojno pomoč v obliki ugodnih kreditov, subvencij in neposrednih tujih investicij tudi v socialni razvoj afriških držav.

7. LITERATURA

7.1 Literatura v indoevropskih jezikih

7.1.1 Članki v revijah oz. zbornikih

- *China.org.cn*. 2000. 50- Year Sino-African Friendly Relations. Dostopno prek: <http://www.china.org.cn/english/2000/Oct/2547.htm> (16. avgust 2008).
- Dnevnik.si. 2007. *Hu zavrnil očitke o kitajskem kolonializmu v Afriki*. Dnevnik, 7. februar. Dostopno prek: <http://www.dnevnik.si/novice/svet/227678> (8. december 2008)
- Gang, Fan. 2004. Lessons form China: custom- made globalisation. *Asia News Network*. Dostopno prek: http://www.asianewsnet.net/level3_template2.php?13sec=11&news_id=30788 (19. januar 2005)
- Ji, Ge. 1983. Strengthening Sino-African friendship. *China Reconstructs*, Vol. XXXII, No.5., 24-26. Beijing: China Welfare Institute.
- Manji, Firoze. 2008. China still a small player in Africa. *IPP Media*, 15. april. Dostopno prek: kurayangu.com/ipp/guardian/2008/04/15/112420.html (11. marec 2009)
- Power, Marcus in Giles Mohan. 2008. *The Geopolitics of China's engagement with African development*. Paper presented at the POLIS and BISA supported Workshop-New directions in IR and Africa. The Open University, (9. julij). Dostopno prek: http://www.open.ac.uk/socialsciences/bisa-africa/workshop/mohan_and_%20power.pdf (20. marec 2009).
- Pham, J. Peter. 2006. Strategic Interests: China goes on Safari. *World defense review*. Dostopno prek: <http://worlddefensereview.com/pham082406.shtml> (11. december 2007)
- RTV SLO. 2008. Dobro jutro. Skozi čas: 18. januar. *1919- Versaillska mirovna konferenca*. Dostopno prek: <http://www.rtv slo.si/dobrojutro/dogodki.php?read=01-18> (21. november 2008)
- Russel, Alec. 2007. Angolan loan admission casts new light on ties with China. *Financial Times*, (19. oktober).
- Sewell Ward, Dan. 2003. *Transnational Corporations*. Library of Halexandria. Dostopno prek: <http://www.halexandria.org/dward318.htm> (27. oktober 2008)
- *Showchina.org*. 2006. Diplomacy-Relations with African Countries. Dostopno na: <http://www.showchina.org/en/diplomat/200701/t105652.htm> (16. avgust 2008).
- Trček, Vinko. 1994. Nova vizija ->Koncept znanstvenega razvoja« na Kitajskem. *Slovenska panorama*, 37 (26.marec).

- Valenčič, Erik. 2009. Geopolitika. Kitajsko osvajanje Afrike. *Mladina*, (24. april).
- Vidmajer, Saša. 2009. Intervju z avtorjem: Rudi Rizman, sociolog: Finančni svet je postal gospodar: »rep, ki maha psom«. *Sobotna priloga, Delo*, 11. april.
- *Wikipedia, The Free Encyclopedia*. 2008. Dependency theory. Dostopno prek: http://en.wikipedia.org/wiki/dependency_theory (2. december 2008).
- *Wikipedia*. 2009. Economic reform in the People's Republic of China. Dostopno prek: http://en.wikipedia.org/wiki/Chinese_economic_reform(11.3.2009)
- *Wikipedia*2008. Tazara Railway. Dostopno prek: http://en.wikipedia.org/wiki/TAZARA_Railway (15. avgust 2008).
- *Xinhua News Agency*. 2006. China's Aid to Africa Gives New Impetus to Cooperation,6. november. Dostopno na: <http://www.china.org.cn/english/features/focac/187837.htm> (24. julij 2007)
- Zaplotnik, Žiga. 2009. Kitajsko gospodarstvo na poti do vrha že prehitelo nemškega. *Časopis Finance*, (14. januar) . Dostopno prek: <http://www.finance.si/234829> (10. marec 2009).

7.1.2 Samostojne publikacije

- *Answers.com*. 2007. Geopolitics. Dostopno prek: <http://www.answers.com/topic/geopolitics> (8. april 2009).
- Alden, Chris. 2007. *China in Africa*, London, New York: *Zed books*.
- Bregar, Lea, Zdenka Repotočnik in Mojca Bavdaž Kveder. 2004. *Mednarodne in časovne primerjave bruto domačega proizvoda v paritetah kupne moči*. Končno poročilo. Ekonomska fakulteta: Statistični inštitut. Dostopno prek: miha.ef.uni-lj.si/sief1/publikacije/BDP_v_PKM_Koncno_porocilo.pdf (17. maj 2009)
- Bates Gill, Chin-hao Huang & J. Stephen Morrison. 2007. Assessing China's Growing influence in Asia V *China Security*, Vol.3 No. 3 Summer 2007, 3-21. *World Security Institute*. Dostopno na: <http://yaleglobal.yale.edu/about/pdfs/china-africa.pdf> (25.8.2008)
- Božič, Dejan. 2002. *Neposredne tuje investicije iz Italije v Slovenijo*. Diplomsko delo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta. (oktober) Dostopno na: http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/bozic478.pdf (27. oktober 2008).
- Campbell, Horace. 2007. *China in Africa: Challenging US global hegemony? V African perspectives on China in Africa*, ur. Firoze Manji and Stephen Marks, 2007. Fahamu-

- Networks for Social Justice Cape Town, Nairobi and Oxford. Dostopno prek: http://www.fahamu.org/downloads/cia_download.pdf (24. marec 2009).
- Chan- Fishel, Michelle. 2007. Environmental impact: More of the same? *V African perspectives on China in Africa*, ur. Firoze Manji and Stephen Marks, 2007. Fahamu- Networks for Social Justice Cape Town, Nairobi and Oxford. Dostopno prek: http://www.fahamu.org/downloads/cia_download.pdf (24. marec 2009).
 - Chidaushe, Moreblessings. 2007. *China's grand re-entrance into Africa - Mirage or Oasis? V African perspectives on China in Africa*, ur. Firoze Manji and Stephen Marks, 2007. Fahamu- Networks for Social Justice Cape Town, Nairobi and Oxford. Dostopno prek: http://www.fahamu.org/downloads/cia_download.pdf (20. marec 2009).
 - Ekonomska fakulteta. 2009. 12. predavanje: *Proces rasti in izzivi ekonomskega razvoja* Dostopno prek: http://miha.ef.uni-lj.si/_dokumenti3plus2/191070/12Predavanje.ppt (14. maj 2009).
 - *Geology.com*. (2008). Africa Satellite Image. Dostopno prek: <http://geology.com/world/africa-satellite-image.shtml> (16. avgust 2008)
 - Hrvatin, Mauro, Drago Kladnik in Drago Perko, ur. 2008. Afrika V *Veliki šolski Atlas*. Učila International, založba, d.o.o.,
 - Large, Daniel 2007. *As the beginning ends: China's return to Africa V African perspectives on China in Africa*, ur. Firoze Manji and Stephen Marks, 2007. Fahamu- Networks for Social Justice Cape Town, Nairobi and Oxford. Dostopno prek: http://www.fahamu.org/downloads/cia_download.pdf (2. april 2009)
 - Laporšek, Suzana. 2008. *Mednarodno razvojno sodelovanje Republike Slovenije kot instrument njene zunanje politike*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
 - Marks, Stephen. 2007. Introduction. *V African perspectives on China in Africa*, ur. Firoze Manji and Stephen Marks, 2007. Fahamu- Networks for Social Justice Cape Town, Nairobi and Oxford. Dostopno prek: http://www.fahamu.org/downloads/cia_download.pdf (12. december 2007)
 - Mrak, Mojmir. 2002. *Mednarodne finance*. Ljubljana: GV Založba
 - Mwanawina, Inyambo. 2008. *China-Africa Economic Relations: The case of Zambia, African Economic Research Consortium*. Dostopno prek: http://www.aercafrica.org/documents/china_africa_relations/Zambia.pdf (13. maj 2009).
 - Obiroah, Ndubisi. 2007. Who's afraid of China in Africa? Towards an African Civil society perspective on China-Africa relations *V African perspectives on China in Africa*, ur. Firoze Manji and Stephen Marks, 2007. Fahamu- Networks for Social Justice Cape Town, Nairobi and Oxford. Dostopno prek: http://www.fahamu.org/downloads/cia_download.pdf (15. april 2008).

- Parker, Geoffrey. 1997. *Zahodna geopolitična misel v dvajsetem stoletju*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Rajkovič, Tanja. okt. 2003. *Mednarodni denarni sklad in uradna razvojna pomoč*. Diplomsko delo. Ekonomska fakulteta, Ljubljana Dostopno na: http://www.cek.ef.uni-lj.si/u_diplome/rajkovic990.pdf (10. marec 2009)
- Rocha, John. 2007. A new frontier in the exploitation of Africa's natural resources: The emergence of China *V African perspectives on China in Africa*, ur. Firoze Manji and Stephen Marks, 2007. Fahamu- Networks for Social Justice Cape Town, Nairobi and Oxford. Dostopno prek: http://www.fahamu.org/downloads/cia_download.pdf (6. marec 2009).
- Saje, Mitja. 1997. *Zgodovina Kitajske. Obdobje Yuan in Ming. Tuji osvajalci in trdnost tradicionalne ureditve*. Ljubljana: Znanstveni inštitut, Filozofska fakulteta
- Tori, Barbara. 2008. *Načelo skladnosti mednarodnega razvojnega sodelovanja Evropske unije v izvajanju trgovinske politike*. Diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Todaro, Michael P. in Stephen C. Smith. 2009. *Economic development- Tenth Edition*. Boston: Pearson Education, Inc.,.

7.1.3 Uradni viri

- Evropska komisija. 2009. Dostopno prek: *The European Consensus on Development*. http://ec.europa.eu/development/policies/consensus_en.cfm (4. junij 2009)
- Evropska komisija. 2009. *Development Policies*. Dostopno prek: http://ec.europa.eu/development/policiesgen_en.cfm (4. junij 2009)
- Evropski parlament. Odbor za razvoj. 2007. Poročilo o politiki Kitajske in njenem vplivu na Afriko (2007/2255(INI)). Dostopno prek: www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2008-0080+0+DOC+XML+V0//SL (17. maj 2009).
- Evropski parlament. Odbor za razvoj. 2008. *Poročilo o ukrepih po pariški deklaraciji o učinkovitosti pomoči iz leta 2005 (2008/2048(INI))*. Dostopno prek: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=SL&reference=A6-0171/2008> (17.4.2009).
- EUR-Lex. 2006. *Sporočilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu - Letno poročilo 2006 o razvojni politiki Evropske skupnosti in izvajanju zunanje pomoči v letu 2005 {SEC(2006) 808} /* KOM/2006/0326 končno */*. Dostopno prek: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0326:FIN:SL:HTML> (16. maj 2009).
- Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. 2006. *China's African Policy*. Dostopno na: <http://www.mfa.gov.cn/eng/zxxx/t230615.htm> (11. avgust 2008).

- Ministrstvo za zunanje zadeve. Generalni sekretariat vlade Republike Slovenije. 2007. *Poročilo o mednarodnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije za leto 2007*. Dostopno prek: http://209.85.129.132/search?q=cache:W-dbnz3rkBgJ:cns.gov.si/gids-cns.nsf/integImis%3FOpenAgent%26id%3DUPV_ARC/b00d2218b50d16f5a5eaff4c26e5778e2fa6d094e5474b80fccd79ddc59fd369+mednarodna+razvojna+pomo%C4%8D&cd=35&hl=sl&ct=clnk&gl=si (14. maj 2009).
- MOFCOM (Ministry of Commerce of the People's republic of China). *Statistical Bulletin of China's outward Foreign Direct Investment*. 2006. China's outward FDI flow by countries and regions, 2003-2006. Dostopno prek: <http://preview.hzs2.mofcom.gov.cn/accessory/200710/1192783779118.pdf> (20. maj 2009).
- (Nacionalni statistični urad) National Bureau of Statistics. 2008. *GDP growth 1952-2008. China Statistical Yearbook 2004; National Bureau of Statistics plan report*. Dostopno prek: <http://www.chinability.com/GDP.htm> (11.3.2009).
- OECD. 2009. The Paris Declaration and AAA. Dostopno prek: http://www.oecd.org/about/0,3347,en_2649_33721_1_1_1_1_1,00.html (16. maj 2009).
- OECD. 2009. *The Paris Declaration*. Dostopno prek: http://www.oecd.org/document/18/0,3343,en_2649_3236398_35401554_1_1_1_1,00.html#book_1 (16. maj 2009)
- OECD. 2005. *Paris Declaration on Aid Effectiveness*. Dostopno prek: <http://www.oecd.org/dataoecd/11/41/34428351.pdf> (17. maj 2009).
- UNCTAD. 2006. *World Investment Report 2006. FDI from Developing and Transition Economies: Implications for development. Chapter II: Regional trends: FDI grows in most regions*. New York, Geneva: United Nations. Dostopno prek: http://www.unctad.org/en/docs/wir2006ch2_en.pdf (20. december 2008).
- UNCTAD. 2006. *World Investment Report 2006. Chapter III: Emerging sources of FDI*. New York, Geneva: United Nations. Dostopno prek: http://www.unctad.org/en/docs/wir2006ch3_en.pdf (20. december 2008).
- UNCTAD. 2008. *World Investment Report 2008. Transnational Coreporations and the Infrastructure Challenge*. Dostopno prek: http://www.unctad.org/en/docs/wir2008_en.pdf (14. maj 2009).
- UNDP. 2008. Dostopno prek: http://hdrstats.undp.org/2008/countries/country_fact_sheets/cty_fs_CHN.html (20. maj 2009).
- World Bank, WDI, GDF and ADI on line database. 2009. The World Bank Group. Quick Query selected from World Development Indicators. Dostopno prek: <EXTERNAL/DATASTATISTICS/0,,contentMDK:20398986~menuPK:64133163~pagePK:64133150~piPK:64133175~theSitePK:239419,00.html> (16. maj 2009).

- Združeni narodi. 2006. *World Investment Report 2006* - FDI from Developing and Transition Economies: Implications for Development, Chapter 3, Emerging sources of FDI. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) - Dostopno prek: http://www.unctad.org/en/docs/wir2006ch3_en.pdf (21. oktober 2008).
- Združeni narodi. 2006. *World Investment Report 2006* - FDI from Developing and Transition Economies: Implications for Development, Chapter 2, Regional trends: FDI grows in most regions. United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD) – Dostopno prek: http://www.unctad.org/en/docs/wir2006ch2_en.pdf (20. februar 2009).

7.1.4 Neobjavljeni viri:

- Formica, Agnese. 2009. Intervju z avtorjem. Urbino, Italija 16. marec.
- Amaral, Jose Carlos. 2009. Intervju z avtorjem. Peking, Kitajska, 15. april.
- Wenping, He. 2009. Intervju z avtorjem. Peking, Kitajska, 13. maj.
- Shonhiwa Zimani, Max. 2009. Intervju z avtorjem. Ljubljana, Slovenija, 7. april.

7.2. Literatura v kitajskem jeziku

7.2.1 Članki v revijah in zbornikih

- *Zhonghua Renmin Gongheguo Guowuyuan Xinwen Bangongshi*. 2000. Yige Zhongguo de Shishi he Fali Jidu V Yige Zhongguo de Yuanze yu Taiwan Wenti. Beijing. Dostopno prek: <http://www.china.com.cn/ch-book/taiwan/taiwan1.htm> (25. avgust 2008).

7.2.2 Samostojne publikacije

- 罗建波 Jianbo, Luo. 2006. *African integration and Sino-African Relations (Feizhou yitihua yu Zhongfei guanxi-非洲一体化与中非关系)*, China: Social sciences academic press.

7.2.3 Uradni viri

- 中非合作论坛北京峰会暨第三届部长级会议 (3. ministrski sestanek Kitajsko-afriškega vrha o gospodarskem sodelovanju v Pekingu) *Zhongfei hezuo luntan Beijing fenghui ji di san*

jiebuchangji huiyi. 2008. Dostopno prek: http://www.focacsummit.org/c_index.htm (21. julij 2008).

- 中非合作论坛. (Kitajsko-afriški forum o sodelovanju) Zhongfei hezuo luntan. 2006. *Zhongguo dui feizhou zhengce wenjian* (Kitajska afriška politika) 中国对非洲政策文件 Dostopno prek: <http://www.focac.org/chn/zt/zgdfzccwj/t230478.htm> (20. avgust 2008).
- 中国政府 (Kitajska vlada) Zhongguo zhengfu. 2006. 中国对非洲政策文件 (Kitajska afriška politika) *Zhongguo dui feizhou zhengce wenjian*. Dostopno prek: http://www.gov.cn/gongbao/content/2006/content_212161.htm (26. marec 2009).
- 中华民国共和国外交部 (Ministrstvo za zunanje zadeve Ljudske republike Kitajske) *Zhonghua Renmin Gongheguo Waijiaobu*. 2008. Dostopno prek: <http://www.fmprc.gov.cn/chn/gjhdq/1459/default.htm> (21. julij 2008).

8. PRILOGE

Priloga A: *Zemljevid afriških držav*

Vir: Geology.com 2008

Priloga B: Seznam afriških držav, s katerimi ima Ljudska republika Kitajska vzpostavljene diplomatske odnose

URADNO POLNO IME DRŽAVE	KITAJSKO IME DRŽAVE
1. <i>Republika Angola</i>	安哥拉
2. <i>Republika Benin</i>	贝宁
3. <i>Republika Bocvana</i>	博茨瓦纳
4. <i>Republika Burundi</i>	布隆迪
5. <i>Republika Zelenortski otoki</i>	佛得角
6. <i>Islamska zvezna republika Komori</i>	科摩罗
7. <i>Srednjeafriška republika</i>	中非
8. <i>Republika Kamerun</i>	喀麦隆
9. <i>Republika Kongo</i>	刚果共和国
10. <i>Kongo(Kinšasa)</i>	刚果民主共和国
11. <i>Slonokoščena obala</i>	科特迪瓦
12. <i>Republika Džibuti</i>	吉布提
13. <i>Republika Ekvatorialna Gvineja</i>	赤道几内亚
14. <i>Eritreja</i>	厄立特里亚

<i>15. Etiopija</i>	<i>埃塞俄比亚</i>
<i>16. Gabonska republika</i>	<i>加蓬</i>
<i>17. Republika Gambija</i>	<i>冈比亚</i>
<i>18. Republika Gana</i>	<i>加纳</i>
<i>19. Republika Gvineja</i>	<i>几内亚</i>
<i>20. Republika Gvineja Bissau</i>	<i>几内亚比绍</i>
<i>21. Republika Kenija</i>	<i>肯尼亚</i>
<i>22. Kraljevina Lesoto</i>	<i>莱索托</i>
<i>23. Republika Liberija</i>	<i>利比里亚</i>
<i>24. Republika Madagaskar</i>	<i>马达加斯加</i>
<i>25. Republika Malavi</i>	<i>马拉维</i>
<i>26. Republika Mali</i>	<i>马里</i>
<i>27. Republika Mauritius</i>	<i>毛里求斯</i>
<i>28. Republika Mozambik</i>	<i>莫桑比克</i>
<i>29. Republika Namibija</i>	<i>纳米比亚</i>
<i>30. Republika Niger</i>	<i>尼日尔</i>

31. Zvezna republika Nigerija	尼日利亚
32. Ruandska republika	卢旺达
33. Demokratična republika Sao Tome in Príncipe	圣多美和普林西比
34. Republika Senegal	塞内加尔
35. Republika Sejšeli	塞舌尔
36. Republika Sierra Leone	塞拉利昂
37. Somalska demokratična republika	索马里
38. Republika Južna Afrika	南非
39. Tanzanija, Združena republika	坦桑尼亚
40. Togoška republika	多哥
41. Republika Uganda	乌干达
42. Republika Zambija	赞比亚
43. Republika Zimbabve	津巴布韦

Vir: 中华民国共和国外交部 (Ministrstvo za zunanje zadeve Ljudske republike Kitajske) Zhonghua Renmin Gongheguo Waijiaobu

Priloga C: Seznam DRŽAV ČLANIC FOCAC-a

SLOVENSKO IME	KITAJSKO IME	ZASTAVA
1. Kitajska	中国	
2. Angola	安哥拉	
3. Alžirija	阿尔及利亚	
4. Bocvana	博茨瓦纳	
5. Benin	贝宁	
6. Burundi	布隆迪	
7. Zelenortski otoki	佛得角	
8. Kamerun	喀麦隆	
9. Čad	乍得	
10. Egipt	埃及	
11. Eritreja	厄立特里亚	
12. Gabon	加蓬	
13. Južna Afrika	南非	
14. Srednjeafriška republika	中非	
15. Kenija	肯尼亚	

16. Komori	科摩罗	
17. Kongo	刚果(布)	
18. Republika Kongo	刚果(金)	
19. Džibuti	吉布提	
20. Gvineja	几内亚	
21. Ekvatorialna Gvineja	赤道几内亚	
22. Etiopija	埃塞俄比亚	
23. Gana	加纳	
24. Gvineja Bissau	几内亚比绍	
25. Libija	利比亚	
26. Liberija	利比里亚	
27. Lesoto	莱索托	
28. Mali	马里	
29. Mauritius	毛里求斯	
30. Madagaskar	马达加斯加	
31. Maroko	摩洛哥	
32. Mavretanija	毛里塔尼亚	

33. Mozambik	莫桑比克	
34. Namibija	纳米比亚	
35. Niger	尼日尔	
36. Nigerija	尼日利亚	
37. Ruanda	卢旺达	
38. Sejšeli	塞舌尔	
39. Senegal	塞内加尔	
40. Sierra Leone	塞拉利昂	
41. Slonokoščena obala	科特迪瓦	
42. Somalija	索马里	
43. Sudan	苏丹	
44. Tanzanija	坦桑尼亚	
45. Togo	多哥	
46. Tunizija	突尼斯	
47. Uganda	乌干达	
48. Zambija	赞比亚	

VIR: Zhongfei hezuo luntan beijing fenghui ji di san jiebuzhangji huiyi. 2008

Priloga D: Povzetek dokumenta z naslovom Kitajska politika do afriških držav (Zhongguo dui Feizhou Zhengce wenjian - 中国对非洲政策文件)

Vir: 中非合作论坛 (Zhongfei hezuo luntan) 2006

Prijateljski odnosi med Kitajsko in afriškimi državami izvirajo iz dolge zgodovine medsebojnih izmenjav. Ker si Kitajska in afriške države delijo podobne zgodovinske izkušnje so se vseskozi medsebojno podpirali ter simpatizirali v boju za neodvisnost ter skovali globoko prijateljstvo. (Ministry of the Foreign Affairs of the People's Republic of China, 2. del)⁴²

⁴² Ministry of Foreign Affairs oz. Ministrstvo za zunanje zadeve

Ustanovitev LR Kitajske ter doseganje neodvisnosti afriških držav sta zaznamovala novo obdobje v kitajsko-afriških odnosih. V več kot pol stoletja trajajočem obdobju so med seboj stkali tesne politične vezi ter pogosto izmenjali visoke obiske. Ekonomsko sodelovanje med Kitajsko in afriškimi državami je hitro naraščalo. (MFA, 2. del)

Izvrševanje kitajske politike do afriških držav, ki je hkrati bolj kompleksna, večdimenzionalna in vključuje večja tveganja, danes poteka na višji ravni kot v preteklosti. (Bates in drugi 2007)

Sodelovanje na področju mednarodnih zadev

Na mednarodnem prizorišču si Kitajska prizadeva za sodelovanje ter krepitev solidarnosti z afriškimi državami, redno medsebojno izmenjavo mnenj, usklajevanje stališč o glavnih mednarodnih ter regionalnih področjih. Hkrati se zavzema za vzajemno podporo na področjih državne suverenosti, ozemeljske celovitosti, nacionalnega dostojanstva ter človekovih pravic. Med drugim Kitajska podpira tudi željo afriških držav, da bi postale enakovreden partner v mednarodnih zadevah. (Kitajska si z afriškimi državami deli skupno željo, da bi Organizacija Združenih narodov igrala večjo vlogo ter pripomogla k varovanju legitimnih pravic ter interesov držav v razvoju.) (MFA 2008⁴³, 2. del)

Politični odnosi

Politična osnova za ustanovitev in razvoj kitajskih odnosov z afriškimi državami je Princip ene Kitajske (Yige Zhongguo Yuanze - 一个中国原则)⁴⁴ Izhajajoč iz uradnih izjav visokih kitajskih predstavnikov naj bi bili temeljni elementi sodobnih kitajsko-afriških odnosov enakost, vzajemna korist, solidarnost in uresničevanje skupnih razvojnih ciljev. (Zhonghua Renmin Gongheguo Guowuyuan Xinwen Bangongshi 2000; Zhongguo Zhengfu 2006)

⁴⁴ Predstavlja mejnik politike Kitajske vlade do vprašanja Taiwana. Ta princip je leta 1979 vpeljal Deng Xiaoping in predstavlja princip mirne združitve oz. ene države in dveh sistemov.

Izmenjave med političnimi strankami

Komunistična Partija Ljudske republike Kitajske s prijateljskimi političnimi strankami ter organizacijami afriških držav razvija izmenjave raznih oblik na podlagi principov samostojnosti oz. neodvisnosti, enakosti, medsebojnega spoštovanja ter nevmešavanja v medsebojne notranje zadeve. (MFA 2008, 2. del)

Ekonomsko področje

Trg

Kitajska vlada si prizadeva za sprejetje učinkovitejših meril, ki bi olajšale dostop afriških proizvodov na kitajski trg ter za odobritev, brezcarinske obravnave nekaterih dobrin iz najmanj razvitih afriških držav z vizijo razširitve ter uravnoteženja bilateralnega trga.

Svoj trud namerava usmeriti v vzpodbujanje poslovnih skupnosti iz obeh strani, da bi ustanovile kitajsko-afriško gospodarsko zbornico. Kitajska se bo pripravljena pogajati o prostocarinskem sporazumu z afriškimi državami ter regionalnimi afriškimi organizacijami, ko bodo razmere to dopuščale. (MFA 2008, 2. del)

Investicije

Kitajska vlada spodbuja in podpira investicije ter naložbe kitajskih podjetij v Afriki in si v ta namen prizadeva za nadaljnje zagotavljanje koncesijskih posojil in kreditov kupcev. Prav tako je zainteresirana za iskanje novih poti za promocijo sodelovanja na področju investicij z afriškimi državami in si bo še v nadaljnje prizadevala oblikovati ter izboljševati politike tega področja. (MFA 2008, 2. del)

Priloga E: Intervjuji z avtorji

Agnese Formica, doktorska kandidatka na temo promocije ekonomsko socialnih in kulturnih pravic v sistemu kitajske pomoči Afriki, Univerza v Urbino, Italija, 16. marec 2009

- 1. Ever since the establishment of the formal diplomatic relations between the People's Republic of China and the African countries in 1956, there has been a fruitful cooperation between them ranging from mutual allies against colonialism to economic cooperation and support in multilateral organisations. China's temporary engagement in Africa is deeply rooted in China's rapid economic success. What is your own opinion on the true nature of Chinese latest involvement in Africa? What does it all mean for Africa in the long-term?**

My opinion is that the nature of Chinese involvement in Africa could be described as aimed at getting access to energetic resources, new markets for Chinese products and consolidation of China's position in international relations. This is not very different from the nature of other countries involvement in Africa. What is different is that China's cooperation with Africa in all fields is put in the frame of south – south cooperation, which makes China different from traditional partners, and another factor is China's coalition engagement (state - enterprises) in Africa: enterprises that become foreign commercial policy vehicles, which makes things complicated especially in the field of aid. Concerning the meaning for Africa, I think this depends a lot upon how African countries and African regional organisations will take it: if they will be able to exploit the opportunities China's engagement offers and if they will be able to stand for conditions and deals which are favourable to themselves.

- 2. At the core of China's rapid entry into African markets is its offer of trade and aid without any political or humanitarian conditionalities ('model of no political strings'), which is quite different from the 'model of exploitation' by the old colonial powers on the African continent. What is your opinion on China's 'model of no political strings' and how will it affect the traditional Western capital's interest on the continent? Do you see this model as a good or a dangerous precedens?**

A lot of different opinions have been expressed about this. I would say that no political string attached is a policy which is very coherent with China's foreign policy and which is deeply rooted in China's IR tradition (look for example at Bandung conference). Some western sources say that no strings means a run to the bottom in terms of democracy, governance and human rights. China says that putting conditions does not mean help a country improving these things. I would say that, in terms of aid, a bigger problem is tied aid, which is not only proposed by China but also by other donors. For tied aid I mean: China provides a concessional loan to an African country, conditions of the loan say that the project financed through aid (for example a construction project) will have to be implemented by a chinese company; meaning no spill overs in terms of know how for local companies etc. This means not fully fulfilling the purpose of social development.

3. The fast pace of change in Chinese-African relations has provoked much discussion in scholarly circles around the World. Underlying much of the existing analysis on China's new role in Africa the author of the book 'China in Africa' Chris Alden defines three contrary strands of thought which can be summarized as:

- **China as a 'development partner'- China's involvement in Africa is part of a long-term strategic commitment on the continent driven by its own economic needs, a desire to transmit its development experience and build effective cooperative partnerships across the developing world.**
- **China as an 'economic competitor'- China is involved in a short-term 'resource grab' which neglects the local needs and concerns, whether developmental, environmental or with respect to human rights issues. This approach suggests that African developmental gains are being challenged by Chinese competitiveness.**
- **China as a 'colonizer'- China's new engagement in Africa is part of a long-term strategy aimed at displacing the traditional Western orientation of the continent by forging partnerships with African elites. From this**

perspective, this process will ultimately result in some form of political control over African territories.

Which of these three strands of thought mentioned above is in your own opinion the most suitable one to describe China-Africa relations in new circumstances? Could you present some of your own arguments supporting your answer?

I would say option n.1. But in order to realize this, african countries have to, as I said before, be able to manage China's involvement as an opportunity. I don't think China's involvement is short term, because China is investing money, because China will need resources for a long time and because, for example, even in this period of crisis, there's no sign of China reducing its investments (I'm basing this statement on official declarations since datas are of course not available yet)

4. How should Africa protect itself from being exploited and dominated by the foreign economic powers again?

It should reinforce institutions as AU, in order to be a more powerful negotiator and it should define its own growth model and take advantage of China in the way it gives Africa a further choice for cooperation either than western countries. Of course there are structural problems in African countries governance models, but this situation is not only in relation with China Africa relations.

Max Shonhiwa Zimani, predsednik društva Afriški center, Ljubljana, Slovenija, 7. april 2009

1. Ever since the establishment of the formal diplomatic relations between the People's Republic of China and the African countries in 1956, there has been a fruitful cooperation between them ranging from mutual allies against colonialism to economic cooperation and support in multilateral organisations. China's temporary engagement in Africa is deeply rooted in China's rapid economic success. What is your own opinion on the true nature of Chinese latest involvement in Africa? What does it all mean for Africa in the long-term?

The Chinese are in Africa for economic gain and political influence. They have been in Africa before, for instance, in Tanzania during the Julius Nyerere era. The new »invasion« of Africa is pragmatic and driven by a quest for energy and raw materials. It is being conducted orchestrated by a well thought out strategy and backed by China's huge new wealth and its quest for global political dominance.

In the long run Africa tends to lose less than if it continued to be exploited solely by the West. The reason for this is competition – China, India, Japan and the West are now competing for the same resources.

2. At the core of China's rapid entry into African markets is its offer of trade and aid without any political or humanitarian conditionalities ('model of no political strings'), which is quite different from the 'model of exploitation' by the old colonial powers on the African continent. What is your opinion on China's 'model of no political strings' and how will it affect the traditional Western capital's interest on the continent? Do you see this model as a good or a dangerous precedence?

Africa has very little positive to show about the Western 'model of exploitation'. This is because at least on the level of application, this model was not principled. Dictators are provided with massive amounts of aid. Examples are Mubarak of Egypt. The only guiding principle with the current Western model are Western interests, be they political or social, and not justice, human rights, let alone African circumstances.

The Chinese do apply political strings as a matter of fact. An example is when the South African Government barred the Dalai Lama from attending a peace conference in the country

to avoid undermining relations with China. The 'model of no political strings' certainly suits those Africans who could not do business with the West for political reasons. But it is a breath of fresh air for the continent. Why should the West dictate its model of democracy to Africa and Africans? Is there any proof that this system would best help Africa 'develop'?

3. The fast pace of change in Chinese-African relations has provoked much discussion in scholarly circles around the World. Underlying much of the existing analysis on China's new role in Africa the author of the book 'China in Africa' Chris 3.1 Alden defines three contrary strands of thought which can be summarized as:

- **China as a 'development partner'- China's involvement in Africa is part of a long-term strategic commitment on the continent driven by its own economic needs, a desire to transmit its development experience and build effective cooperative partnerships across the developing world.**
- **China as an 'economic competitor'- China is involved in a short-term 'resource grab' which neglects the local needs and concerns, whether developmental, environmental or with respect to human rights issues. This approach suggests that African developmental gains are being challenged by Chinese competitiveness.**
- **China as a 'colonizer'- China's new engagement in Africa is part of a long-term strategy aimed at displacing the traditional Western orientation of the continent by forging partnerships with African elites. From this perspective, this process will ultimately result in some form of political control over African territories.**

Which of these three strands of thought mentioned above is in your own opinion the most suitable one to describe China-Africa relations in new circumstances? Could you present some of your own arguments supporting your answer?

In political terms, the Chinese in my opinion tend to take a long-term approach to things. Thus, right now the Chinese involvement is seemingly a part of a long-term strategic commitment on the continent driven by its own economic needs. Thus, China is in as a

'development partner'. I think that China will move on in parallel to being a viable 'economic competitor' and eventually a 'colonizer'. One thing leads to another.

4. How should Africa protect itself from being exploited and dominated by the foreign economic powers again?

Africa can only be developed by Africans. Others can help or impede the process. Thus far, they have been impeding the process – their pretext being that their interests were not in sync with Africa's developmental objectives. Africa has been dominated by foreign powers for the last 400 or so years. It will take a long time for Africa to liberate itself. And in my opinion, the process is in place. And it is multifaceted - there's no single recipe. I'd single out integration.

The President of the most powerful nation today is of African origin. One would expect that the more there are people like him in places of influence, the more likely that policies of the outside world are less adverse towards Africa.

Another aspect of integration is regional integration in Africa. Successful regional integrations may serve as a best practice for other African regions and eventually the continent. A 'united' Africa – if the conditions are right – could better serve the African populace and reduce the chance of exploitation. It would be naive to believe that this vision would be achieved in the near future. It should however stay a vision.

Jose Carlos Amaral, mag. diplomacije, ekonomski sektor Ambasade republike Angole, Peking, Kitajska, 15. april 2009

- 1. Ever since the establishment of the formal diplomatic relations between the People's Republic of China and the African countries in 1956, there has been a fruitful cooperation between them ranging from mutual allies against colonialism to economic cooperation and support in multilateral organisations. China's temporary engagement in Africa is deeply rooted in China's rapid economic success. What is your own opinion on the true nature of Chinese latest involvement in Africa? What does it all mean for Africa in the long-term?**

It is important to remember that both China and Africa are developing countries coming along with a long history of occupation by the western and decided to develop a mutual support in the international arena. Since the Bandung Conference (Asian-African Conference), 1955 they committed to enhance this relation. China involvement in Africa is an extension of this background in one hand, and because they need each other to develop their economy.

- 2. At the core of China's rapid entry into African markets is its offer of trade and aid without any political or humanitarian conditionalities ('model of no political strings'), which is quite different from the 'model of exploitation' by the old colonial powers on the African continent. What is your opinion on China's 'model of no political strings' and how will it affect the traditional Western capital's interest on the continent? Do you see this model as a good or a dangerous precedens?**

There is no perfect model to satisfy any relation, especially when we talking about states. The Chinese model to 'non political interference' in African states is no clear to me due the process which western enter in Africa, it was through social involvement and then became political issue which ended in colonization of Africa. To my point of view there is not the good friend when we talk about states, there is a good interest and such interest will determine the graphic of relationship. Of course the strategic view of this non political interference will mine the relation between Africa and western due to the aids provided by Chinese, particularly in period of crises.

- 3. The fast pace of change in Chinese-African relations has provoked much discussion in scholarly circles around the World. Underlying much of the existing analysis on China's new role in Africa the author of the book 'China in Africa'**

Chris Alden defines three contrary strands of thought which can be summarized as:

- **China as a 'development partner'- China's involvement in Africa is part of a long-term strategic commitment on the continent driven by its own economic needs, a desire to transmit its development experience and build effective cooperative partnerships across the developing world.**
- **China as an 'economic competitor'- China is involved in a short-term 'resource grab' which neglects the local needs and concerns, whether developmental, environmental or with respect to human rights issues. This approach suggests that African developmental gains are being challenged by Chinese competitiveness.**
- **China as a 'colonizer'- China's new engagement in Africa is part of a long-term strategy aimed at displacing the traditional Western orientation of the continent by forging partnerships with African elites. From this perspective, this process will ultimately result in some form of political control over African territories.**

3.1 Which of these three strands of thought mentioned above is in your own opinion the most suitable one to describe China-Africa relations in new circumstances? Could you present some of your own arguments supporting your answer?

I would agree with the first and second statement, China is a developing partner to Africa and at the same time is a competitor for the western in African market. But referring to *colonizer*, I would disagree not that I want to believe in it, but because Africans are much more experienced with colonization than the Chinese and I am convinced that would hardly happen although to the aids and long term relation that bind the south-south cooperation.

Dr. He Wenping, poznavalka Afrike, profesorica in direktorica oddelka za afriške študije na Inštitutu za zahodnoazijske in afriške študije, Kitajska akademija za družbene vede CASS, Peking, Kitajska, 13. maj 2009

3. The fast pace of change in Chinese-African relations has provoked much discussion in scholarly circles around the World. Underlying much of the existing analysis on China's new role in Africa the author of the book 'China in Africa' Chris 3.1 Alden defines three contrary strands of thought which can be summarized as:

- China as a 'development partner'- China's involvement in Africa is part of a long-term strategic commitment on the continent driven by its own economic needs, a desire to transmit its development experience and build effective cooperative partnerships across the developing world.**
- China as an 'economic competitor'- China is involved in a short-term 'resource grab' which neglects the local needs and concerns, whether developmental, environmental or with respect to human rights issues. This approach suggests that African developmental gains are being challenged by Chinese competitiveness.**
- China as a 'colonizer'- China's new engagement in Africa is part of a long-term strategy aimed at displacing the traditional Western orientation of the continent by forging partnerships with African elites. From this perspective, this process will ultimately result in some form of political control over African territories.**

Which of these three strands of thought mentioned above is in your own opinion the most suitable one to describe China-Africa relations in new circumstances? Could you present some of your own arguments supporting your answer?

As for China's role in Africa, among the '**development partner**'- '**economic competitor**' or '**colonizer**'-from Chinese perspective, I think the first one is the essence and the goal we would like to reach. Somehow, at the moment, in some area such as textile industry, it also shows economic competition to some extent.

9. POVZETEK V KITAJSKEM JEZIKU

中非政治经济关系

(摘要)

当时在许多亚洲经济崛起之时，80年代的中华人民共和国也取得了巨大的经济进步。1978年，以邓小平为主的新一代领导实施了经济改革，给中国带来了巨大的变化，在内政和外交政策领域也是如此。

在一个新的对外政策战略框架里，非洲国家也已成为一个更广泛的地缘政治目标对中华人民共和国。中国的存在对非洲大陆来说尤其明显，近期对日益快速增长的中国经济需要新的资源，正在成为具有重要战略意义。

我的毕业论文的目的是评估中国对非洲实际影响。即如对非洲带来更大更稳定的经济增长，还是只对中国的经济增长起作用。

我以地缘政治的概念为基础，核实假设。

地缘政治是一种理论，即假设利用经济手段实现政治目的。

建国以来直至其经济开始扭转，中国一直被视为经济落后。在1978年自中国从新的领导开始以邓小平为主，在这期间经济大大的快速增长。当今世界上中国现在已成为一个增长最快的经济体。

这种快速的经济增长速度对能源和原材料有很大的需求。这是一个主要的原因，中国正在寻求新的战略合作伙伴关系在非洲的一个来源，而尚未关键资源。除了自然资源，如石油，天然气和矿物，相对未开发能源，木材和农产品也代表来源的需求。

经济合作的一个重要特征是中国和非洲之间强烈的联系中国外交政策的宗旨和角色扮演的中国公司在实现这些目标。这就是说,中国的经济合作伙伴提供一个积分方式打声招呼获致双赢。为非洲提供合同与金融支持,在某种形式的钱投资于基础设施、贷款、农村发展项目,建设工业园区、培训和奖学金等中国获得一个稳定的石油供应和关键的矿物质在非洲大陆。看来提供全方位的联系中国和中国公司代表一种特别的非洲国家。

尽管中国和非洲有着历史悠久的相互合作中关系但外交政策目标仍然是一个关键因素，了解中国最近在非洲大陆。在冷战期间,中国已经见过非洲主要是作为地面思想与苏联的竞争。当时中国代表的替代政治，外交和军事援助,苏联提供给非洲的解放运动。意识形态的收费后的疲惫,中非关系开始发展现状的基础上,提供重要的资源为快速

增长的中国经济的发展。特别是在 90 年代的中国外交政策的目标就开始关注非洲再次由于经济的快速的进步。这个新的中国的合作和突破,在非洲是紧密相关的中国公司。

中非关系的主要特征是当今主张的所谓'中国模式',代表一种替代的政治和经济模式的西方作为一个'模式的任何政治条件。西方的前提条件援助非洲诸如民主,尊重人权与善治,不是由中国作为前提条件援助非洲。因此这个非洲国家找到与中国的合作更具吸引力。这样的方法是同样的原因之一,是实现中国更大的成功和相互合作的结果更明显的最近的几次与非洲的西方国家从事非洲。

一方面,从非洲的自然资源和确认的依赖理论,从中国进口的数据显示,非洲的自然资源和原材料的数据,对中国出口到非洲的数据。我们可以看到一个文艺复兴的一个古老的新殖民模式的形成。然而,另一方面,中国向非洲提供援助,提供了一种新的质量的相互关系,因此一种新的选择在非洲,不能仅仅看到剥削。然而,所有的采访过中非关系的专家均确认该结论是可以证实的观点。

作为各种国际间的合作,中国与非洲的合作也有它的好处以及其自身的不足。许多分析家表示,这种合作了新的转折只是一个古老的故事为非洲的资源、由外国势力为了赚取更多钱财上记载的非洲。这种类型的毁坏也不向非洲带来很多好处。但另一方面,也谈到了非洲与各国的经济合作也给其自身带来了很大的好处。

相互合作的好处是仅仅在:

- 非洲的出口价格上升;
- 增加收入的非洲国家政府的预算;
- 发展援助, 贷款和债务减免;
- 水平的提高改善非洲的生计, 他们获得的低成本进口商品, 纺织品;
- 改进的系统的通信, 更好地进入大规模移动连接;
- 设施建设来满足人民的相互需要,如交通基础设施、铁路和公路网络基础设施、体育、建筑、学校、医院和政府建筑.

相互合作中不足之处的表现在于:

- 开发非洲能源和原材料;
- 进口的廉价消费品, 纺织品和武器;
- 增加失业率在非洲的存在,只是利用中国企业的基础材料及制品,中国企业仅仅是中国劳动力的使用;
- 支持非非洲民主和极权制度.

在我的毕业论文的研究分析, 我有两个关键假设:

H1: 中国与非洲国家增加之间的合作,是中国经济的快速发展和实际的增长,中国的新能源和原材料,廉价的劳动力和产品的新市场。

H2: 加强中国和非洲国家之间的合作是建立在中国的真诚承诺, 帮助非洲的经济发展, 帮助摆脱由于几十年的西方统治带来的贫困。

在此论文基础上我们可以得出这样的结论:我们还不能肯定不漏掉任何一个相反的假设。中国的地缘政治目的在很大程度上表明,中国是利用非洲仅仅作为一个有利的环境效益的最优化的能源资源。然而这也是事实,中国向非洲国家的大量援助, 相比西方的买家信用优惠贷款、特许经营和间接的外国投资,这也意味着投资于非洲社会的发展。